

TRƯỜNG ĐẠI HỌC THỦY LỢI
Khoa Công nghệ thông tin
Bộ môn Tin học và KTTT

NHẬP MÔN LẬP TRÌNH

INTRODUCTION TO COMPUTER PROGRAMMING

Giảng viên: TS.GVC Bùi Thị Thanh Xuân

Email: xuanbtt@tlu.edu.vn

Điện thoại: 0902001581

Chương 4: Mảng, con trỏ và xâu ký tự

1. Mảng

- Khái niệm
- Khai báo và sử dụng
- Các thao tác thường gặp

2. Con trỏ

- Khái niệm và cách khai báo
- Toán tử địa chỉ (&), toán tử nội dung (*)
- Phép toán trên con trỏ
- Con trỏ và mảng

3. Xâu ký tự

- Khái niệm, khai báo và sử dụng
- Các hàm xử lý ký tự và xâu ký tự
- Mảng xâu ký tự

Khái niệm mảng

- Kiểu mảng là một kiểu dữ liệu gồm
  - Một số hữu hạn thành phần.
  - Các thành phần có cùng một kiểu: kiểu cơ sở hay là kiểu thành phần.
- Mỗi phần tử của mảng được tham khảo thông qua
  - Tên mảng và
  - Chỉ số của phần tử trong mảng

Khai báo mảng

Kiểu_dữ_liệu Tên_Mảng[Kích_thước];

- **Kiểu_dữ_liệu:** kiểu của các phần tử trong mảng (nguyên, thực, ký tự, chuỗi, mảng,...)
- **Tên_Mảng:** tên của mảng khai báo
- **Kích_thước:** số phần tử (tối đa) trong mảng.

Ví dụ:

// khai báo mảng 50 phần tử có kiểu dữ liệu int

int DiemTin[50];

//Mảng tên A gồm 10 phần tử kiểu số thực

float A[10];

Cấp phát bộ nhớ cho mảng

- Các phần tử trong mảng được cấp phát các ô nhớ kế tiếp nhau trong bộ nhớ
- Kích thước của mảng bằng kích thước một phần tử nhân với số phần tử

Ví dụ:

`int A[10]; //Mảng A gồm 10 phần tử nguyên`

Kích thước của mảng A: $10 \times 4 = 40$ bytes

Truy nhập phần tử của mảng

- Biến mảng lưu trữ địa chỉ ô nhớ đầu tiên trong vùng nhớ được cấp phát
- Ngôn ngữ C đánh chỉ số các phần tử trong mảng bắt đầu từ 0
- Các phần tử của mảng được truy nhập thông qua:
  - Tên mảng và
  - Chỉ số của phần tử trong mảng

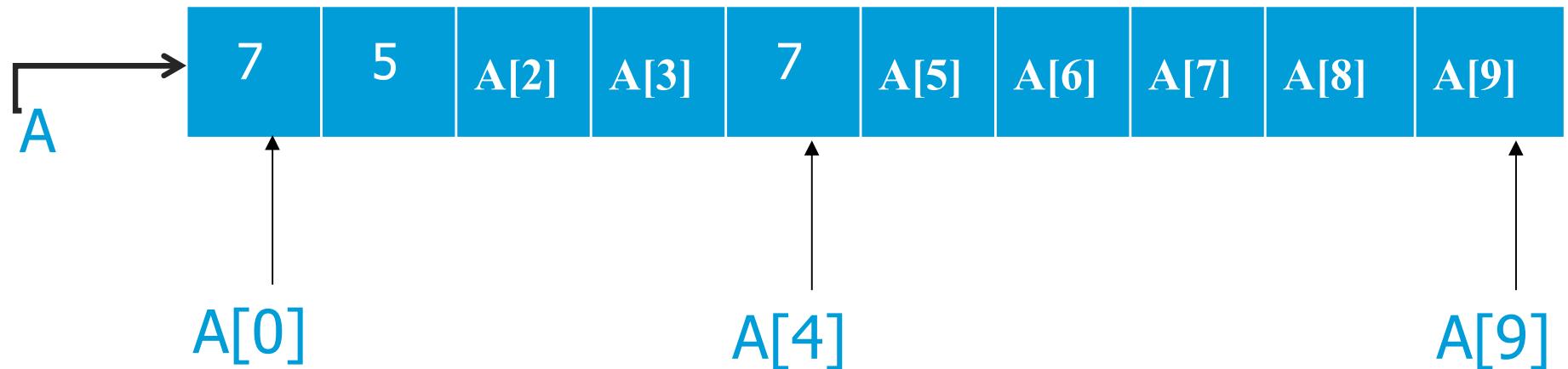
Tên_Mang[Chỉ_số_phần_tử]

Ví dụ


```
int A[10]; //Mảng A gồm 10 phần tử nguyên
```


$$A[0] = 7;$$

$$A[1] = 5;$$

$$A[4] = 7;$$

$$\text{int } N = A[1] + A[4]; // N = 12$$

Ví dụ


```
int A[10];  
for(i = 0; i < 10; i++) A[i]= 2* i;
```

0	2	4	6	8	10	12	14	16	18
---	---	---	---	---	----	----	----	----	----

i : 10

Chú ý: C không kiểm tra vượt quá giới hạn của mảng khi truy nhập

```
int A[3], B[4], C[3];
```

A[0]	A[1]	A[2]	B[0]	B[1]	B[2]	B[3]	C[0]	C[1]	C[2]
------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

A[5] ⇔ B[2] ⇔ C[-2] ←nếu cấp phát liên tiếp

Mảng nhiều chiều

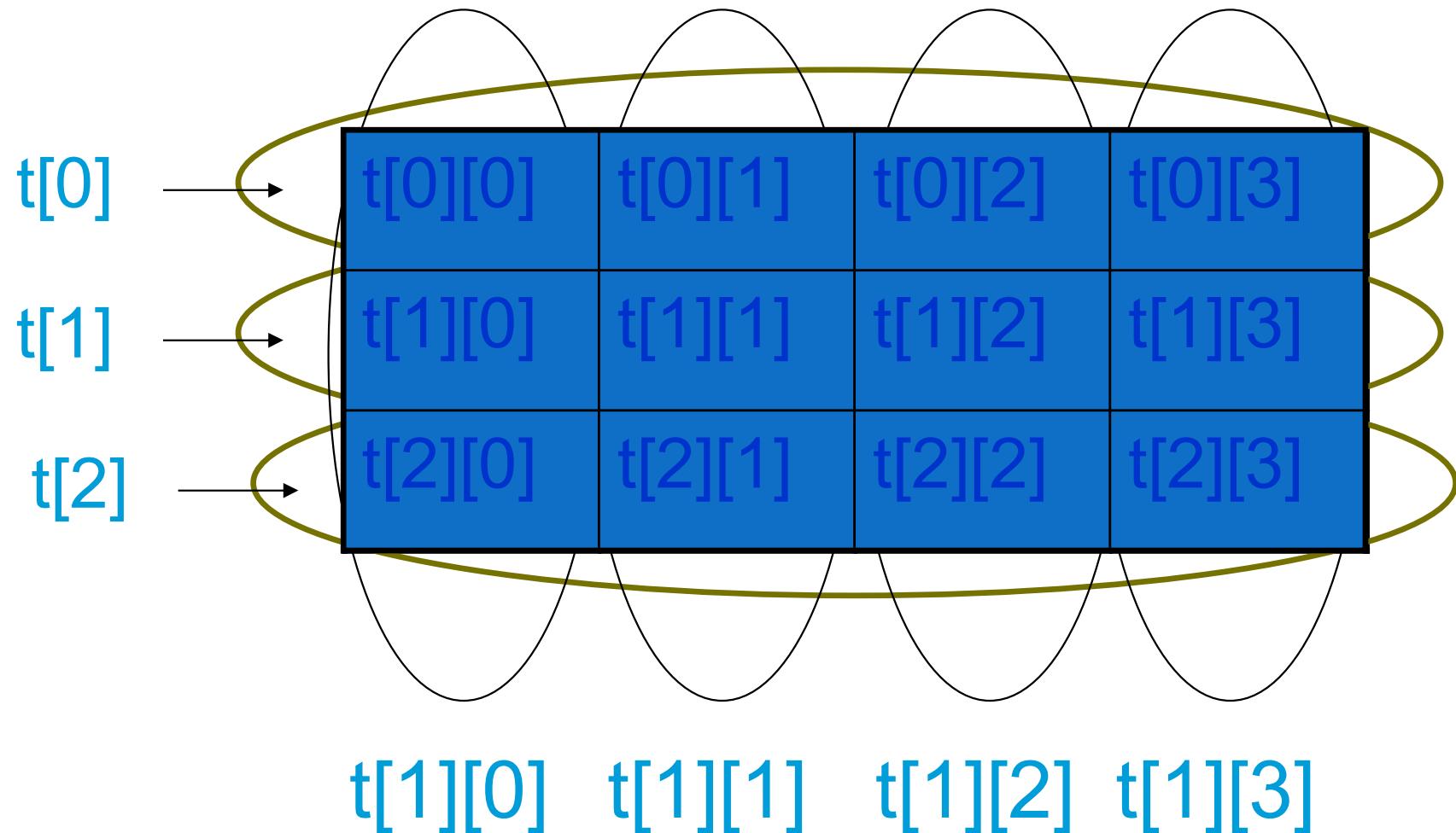

- Mỗi phần tử của mảng có thể là một mảng: Mảng nhiều chiều

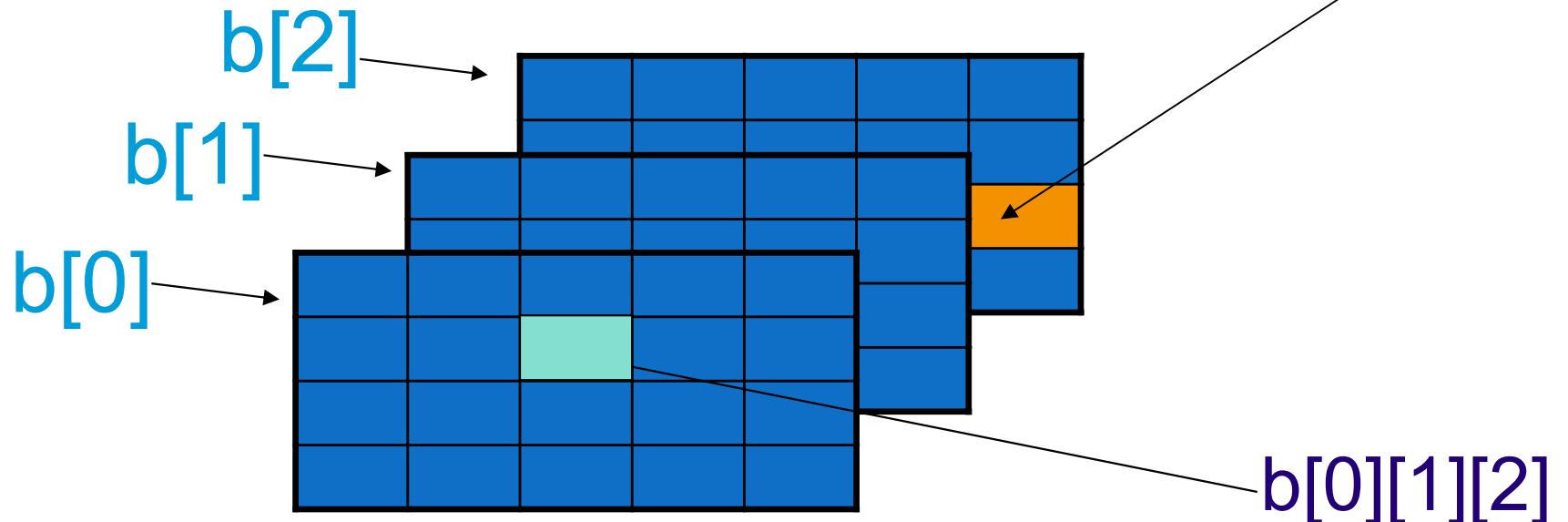
Kiểu_dữ_liệu **Tên_mảng**[Chiều_1] [Chiều_2]... [Chiều_N];

- **Kiểu_dữ_liệu:** Kiểu của mỗi phần tử trong mảng
- **Chiều_1, Chiều_2,..., Chiều_N:** Các hằng số nguyên, cho biết kích thước (số phần tử) của mỗi chiều.
- **Mảng gồm:** **Chiều_1 x Chiều_2 x...x Chiều_N** phần tử được lưu trữ trong vùng nhớ liên tục. Các phần tử thuộc kiểu **Kiểu_dữ_liệu**.

```
int t[3][4];
```



```
int b[3][4][5];
```


- Mảng b gồm 3 phần tử $b[0]$, $b[1]$, $b[2]$
- Mỗi phần tử là mảng hai chiều gồm 4 hàng (hàng 0, 1, 2, 3) và 5 cột (0, 1, 2, 3, 4)
- Mỗi phần tử là một số nguyên có dấu 4 byte

Khởi tạo giá trị cho mảng

Các phần tử của mảng có thể được khởi tạo giá trị ngay khi khai báo

Ví dụ:

```
int a[4] = {1,4,6,2};
```

```
int b[2][3]={{{1,2,3},{4,5,6}}};
```

```
int t[3][4] = {{1, 2, 3, 4},  
                {5, 6, 7, 8},  
                {9, 10, 11, 12},  
                };
```


Khởi tạo giá trị cho mảng → Chú ý

- Số lượng giá trị khởi tạo không được lớn hơn số lượng phần tử trong mảng
  - Nếu số lượng này nhỏ hơn, các phần tử còn lại được khởi tạo giá trị 0

```
int A[3][4] = { {1}, {4,5} };  
int A[3][4] = { };//Tất cả đều mang giá trị 0
```
- Có thể xác định kích thước mảng thông qua số giá trị khởi tạo nếu để rõ kích thước mảng

```
int A[8] = {2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16};  
int B[] = {2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16};
```


Các thao tác thường gặp

- Nhập/Xuất dữ liệu cho mảng
  - Mảng 1 chiều, ma trận
- Bài toán đếm
  - Đếm số phần tử
  - Tính toán trên các phần tử..
- Tìm kiếm phần tử
  - Lớn nhất/nhỏ nhất/bất kỳ
- Sắp xếp phần tử trong mảng
  - Theo thứ tự, theo nguyên tắc
- Chèn thêm phần tử, xóa phần tử

Nhập dữ liệu: Dùng hàm scanf()

Ví dụ:

```
int T[10];
```

- Nhập dữ liệu cho một phần tử

```
scanf("%d", &T[2]); //phần tử thứ 3 của mảng
```

- Nhập dữ liệu cho cả mảng

- Dùng vòng lặp for

```
for(i = 0; i<10; i++)
```

```
    scanf("%d", &T[i]);
```

- Nên in ra chỉ số phần tử khi nhập

```
printf("T[%d]: ", i);
```

```
scanf("%d", &T[i])
```


Nhập dữ liệu → Ví dụ 1

Nhập vào lượng mưa (mm) trong năm

```
#include <stdio.h>
#define MONTHS 12
int main(){
    int rainfall[MONTHS], i;
    for(i=0; i < MONTHS; i++)
    {
        printf("Nhập lượng mưa tháng %d: ", i+1);
        scanf("%d", &rainfall[i]);
    }
    return 0;
}
```


Nhập dữ liệu → Lưu ý

- Nếu số phần tử của mảng chỉ được biết tại thời điểm thực hiện chương trình (nhưng *biết số phần tử tối đa*)
  - Khai báo mảng với kích thước tối đa
  - Sử dụng biến nguyên lưu số phần tử thực sự của mảng.

Ví dụ:

- Nhập vào mảng không quá 100 số thực
  - Khai báo mảng thực có tối đa 100 phần tử.
  - Nhập số phần tử thực sự của mảng
  - Nhập giá trị cho từng phần tử (dùng for)

Nhập dữ liệu → Ví dụ 2


```
#include<stdio.h>
int main(){
    float A[100];
    int n, i;
    do{
        printf("Cho biet so phan tu cua mang: ");
        scanf("%d",&n);
    }while (n>100||n<=0);
    for(i = 0; i < n; i++){
        printf("A[%d] = ", i); scanf("%f", &A[i]);
    }
    return 0;
}
```


Nhập dữ liệu → Ví dụ 2


```
#include<stdio.h>
int main(){
    double A[100];
    int n, i;
    do{
        printf("Cho biet so phan tu cua mang: ");
        scanf("%d",&n);
    }while (n>100||n<=0);
    for(i = 0; i < n; i++){
        printf("A[%d] = ", i); scanf("%lf",&A[i]);
    }
    return 0;
}
```


Xuất dữ liệu từ mảng: hàm printf()

Ví dụ:

```
int T[10];
```

- Hiển thị phần tử thứ 5:

```
printf("%d", T[4]);
```

- Để hiển thị tất cả các phần tử:

```
for(i = 0; i < 10; i++)
```

```
    printf("%4d", T[i]);
```

Các kiểu xuất dữ liệu

- Hiển thị tất cả/một phần theo dòng/cột..
- Hiển thị từng k phần tử trên một dòng...

Xuất dữ liệu trong mảng → Ví dụ 1


```
#include <stdio.h>
#define MAX 12
int main(){
    int A[MAX], i;
    for ( i=0; i < MAX; i++ ){
        printf("A[%d]: ", i+1);
        scanf("%d", &A[i]);
    }
    printf("\n");
    for(i=0;i < MAX; i++)
        printf("%4d", A[i]);
    printf("\n");
    for(i=0; i < MAX; i++)
        printf("%d\n", A[i]);
    printf("\n");
    for(i=0; i < MAX; i++){
        printf("%4d", A[i]);
        if( (i+1) %4==0) printf("\n");
    }
    return 0;
}
```

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Ví dụ 2: Nhập và đưa ra màn hình một ma trận


```
Nhap so hang: 3
```

```
Nhap so cot: 3
```

```
Nhap phan tu A[1,1]: 1
```

```
Nhap phan tu A[1,2]: 2
```

```
Nhap phan tu A[1,3]: 3
```

```
Nhap phan tu A[2,1]: 4
```

```
Nhap phan tu A[2,2]: 5
```

```
Nhap phan tu A[2,3]: 6
```

```
Nhap phan tu A[3,1]: 7
```

```
Nhap phan tu A[3,2]: 8
```

```
Nhap phan tu A[3,3]: 9
```

```
MA TRAN DA NHAP
```

1	2	3
4	5	6
7	8	9

```
-----  
Process exited after 10.68 second  
Press any key to continue . . .
```

```
Nhap so hang: 2
```

```
Nhap so cot: 3
```

```
Nhap phan tu A[1,1]: 1
```

```
Nhap phan tu A[1,2]: 2
```

```
Nhap phan tu A[1,3]: 3
```

```
Nhap phan tu A[2,1]: 4
```

```
Nhap phan tu A[2,2]: 5
```

```
Nhap phan tu A[2,3]: 6
```

```
MA TRAN DA NHAP
```

1	2	3
4	5	6

```
-----  
Process exited after 5.943 second  
Press any key to continue . . .
```


Ví dụ 2 → Kết quả thực hiện


```
#include <stdio.h>
int main(){
    int A[20][20], n, m, i,j;
    printf("Nhập số hàng: "); scanf("%d",&n);
    printf("Nhập số cột: "); scanf("%d",&m);
    printf("\n");
    for(i=0;i < n;i++)
        for(j=0;j < m;j++){
            printf("Nhập phần tử A[%d,%d]: ", i+1,j+1);
            scanf("%d", &A[i][j]);
        }
    printf("\n\nMÃ TRAN DA NHẬP\n\n");
    for(i=0;i < n; i++){
        for(j=0;j < m; j++)
            printf("%4d", A[i][j]);
        printf("\n");
    }
    return 0;
}
```

```
Nhập số hàng: 2
Nhập số cột: 3
Nhập phần tử A[1,1]: 1
Nhập phần tử A[1,2]: 2
Nhập phần tử A[1,3]: 3
Nhập phần tử A[2,1]: 4
Nhập phần tử A[2,2]: 5
Nhập phần tử A[2,3]: 6
MA TRAN DA NHẬP
      1   2   3
      4   5   6
```


Đếm số phần tử thỏa mãn điều kiện

- Duyệt từng phần tử của dãy (có thể dùng vòng lặp **for**)
- Nếu phần tử xét thỏa mãn điều kiện
  - Ghi nhận
- Chuyển sang xem xét phần tử tiếp theo

Ví dụ: Đếm số tháng có lượng mưa lớn hơn 50mm

```
int dem = 0;  
for(i = 0; i < MONTHS; i++)  
    if(rainfall[i] > 50)  
        dem++;  
printf("\nSo thang mua nhieu hon 50mm: %d", dem);
```


Ví dụ: Nhập mảng n số nguyên, đưa ra trung bình cộng các số chia hết cho 7 trong mảng

Số phần tử của mảng ($n < 100$) $n = 6$

$A[0] = 12$

$A[1] = 14$

$A[2] = 7$

$A[3] = 8$

$A[4] = 6$

$A[5] = 21$

TBC số chia hết cho 7: 14.00.

Process exited after 15.05 seconds

Press any key to continue . . .

Ví dụ: Nhập mảng n số nguyên, đưa ra trung bình cộng các số chia hết cho 7 trong mảng


```
#include<stdio.h>
int main(){
    int A[100], n, i, d = 0, S = 0;
    printf("So phan tu cua mang (n<100) n = "); scanf("%d",&n);
    for(i = 0; i < n; i++){
        printf("A[%d] = ", i);
        scanf("%d",&A[i]);
    }
    for(i = 0; i < n; i++)
        if(A[i] %7==0){
            d++;
            S+= A[i];
        }
    if(d > 0)
        printf("TBC so chia het cho 7: %7.2f.",(float)S/d);
    else
        printf("Trong day khong co so chia het cho 7.");
    return 0;
}
```

```
So phan tu cua mang (n<100) n = 5
A[0] = 14
A[1] = 7
A[2] = 23
A[3] = 28
A[4] = 45
TBC so chia het cho 7: 16.33.
Process exited after 16.44 seconds
Press any key to continue . . .
```


Tìm kiếm phần tử

Tìm phần tử lớn nhất (*nhỏ nhất*)

- Giả sử phần tử đó là phần tử đầu tiên
- Lần lượt so sánh với các phần tử còn lại
  - Nếu phần tử mới của dãy lớn hơn $\Rightarrow$ coi đây là phần tử lớn nhất và tiếp tục so sánh với phần tử kế tiếp
  - Nếu không đúng, so sánh tiếp với phần tử kế tiếp

Ví dụ:

Tìm tháng có lượng mưa nhiều nhất trong năm?

```
max = rainfall[0];
for(i = 1; i < MONTHS; i++)
    if(rainfall[i] > max)
        max = rainfall[i];
printf("\n Luong mua nhieu nhat la: %d", max);
```


Tìm kiếm phần tử

- ❖ Tìm kiếm các phần tử thỏa mãn điều kiện (*giống bài toán đếm*)
  - Dùng for duyệt toàn bộ
  - Nếu cần thiết, dùng thêm mảng ghi lại chỉ số

Ví dụ:

Đưa ra danh sách các tháng có lượng mưa nhiều hơn 50mm.

```
printf("Thang co luong mua lon hon 50mm");
for(i = 0; i < MONTHS; i++)
    if(rainfall[i] > 50)
        printf("\nThang %d", i+1);
```


Tìm kiếm phần tử (tiếp)

- Tìm phần tử đầu tiên của danh sách
  - Dùng vòng lặp for kết hợp với break;
  - Dùng vòng lặp while

Ví dụ: Đưa ra phần tử đầu tiên của mảng có giá trị bằng k cho trước.

Tìm kiếm phần tử → Ví dụ


```
int Table[100];
```

```
int N, i, k, f; //N: số phần tử, k: phần tử cần tìm
```

Dùng vòng lặp for:

```
for(i = 0; i < N; i++)
    if(Table[i] == k) break;
if(i< N) printf("Tim thay tai vi tri %d", i);
```

Dùng vòng lặp while:

```
i=0; f =0; //f: found, f = 1 ⇔ k is found
```

```
while(i < N && f==0){
```

```
    if(Table[i] == k)
```

```
        f = 1;
```

```
    else i++;
```

```
}
```

```
if (f==1) printf("Tim thay tai vi tri %d", i);
```


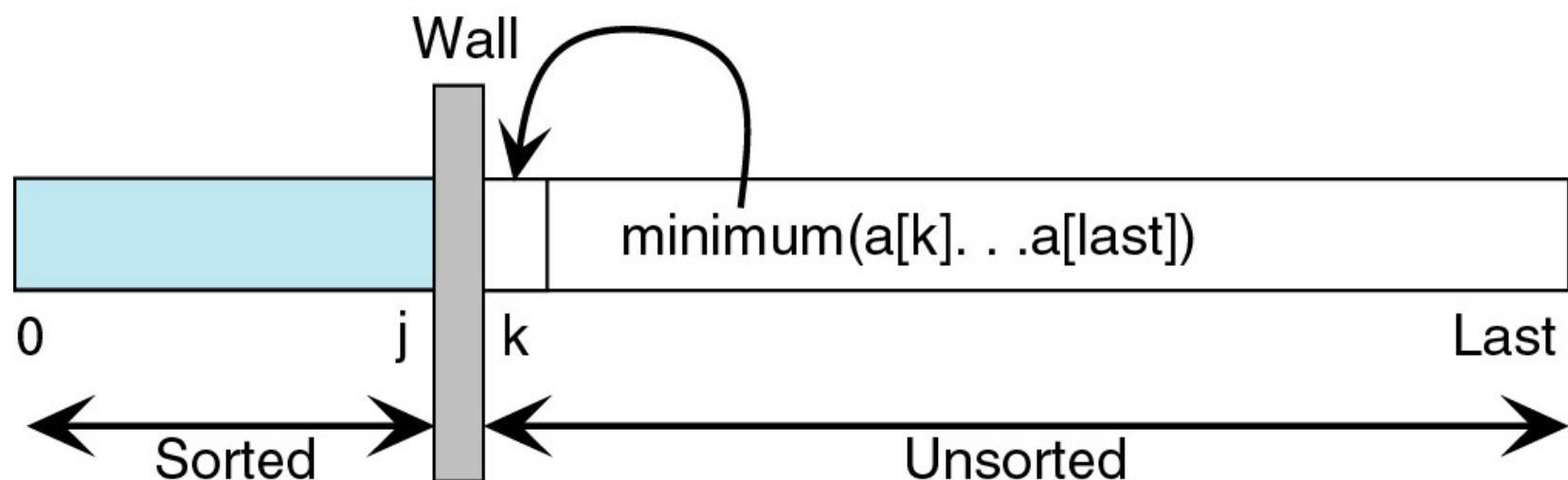
Bài toán sắp xếp theo thứ tự

- Cho mảng phần tử, sắp xếp theo thứ tự tăng/giảm
- Các thuật toán
  - Sắp xếp thêm dần (Insertion sort)
  - Sắp xếp lựa chọn (Selection sort)
  - Sắp xếp nổi bọt (Bubble sort)
  - Sắp xếp vun đống (Heap sort)
  - Sắp xếp nhanh (Quick sort)
  - Sắp xếp trộn (Merge sort)

Nguyên tắc: Tại lượt sắp thứ k, tìm phần tử nhỏ nhất trong số các phần tử chưa được sắp xếp ($[k..last]$) và đổi chỗ cho phần tử thứ k (có chỉ số $k-1$)

- Khi $k = 1$, phần tử thứ nhất (chỉ số 0) đúng vị trí
- Khi $k = 2$, phần tử thứ hai (chỉ số 1) đúng vị trí...

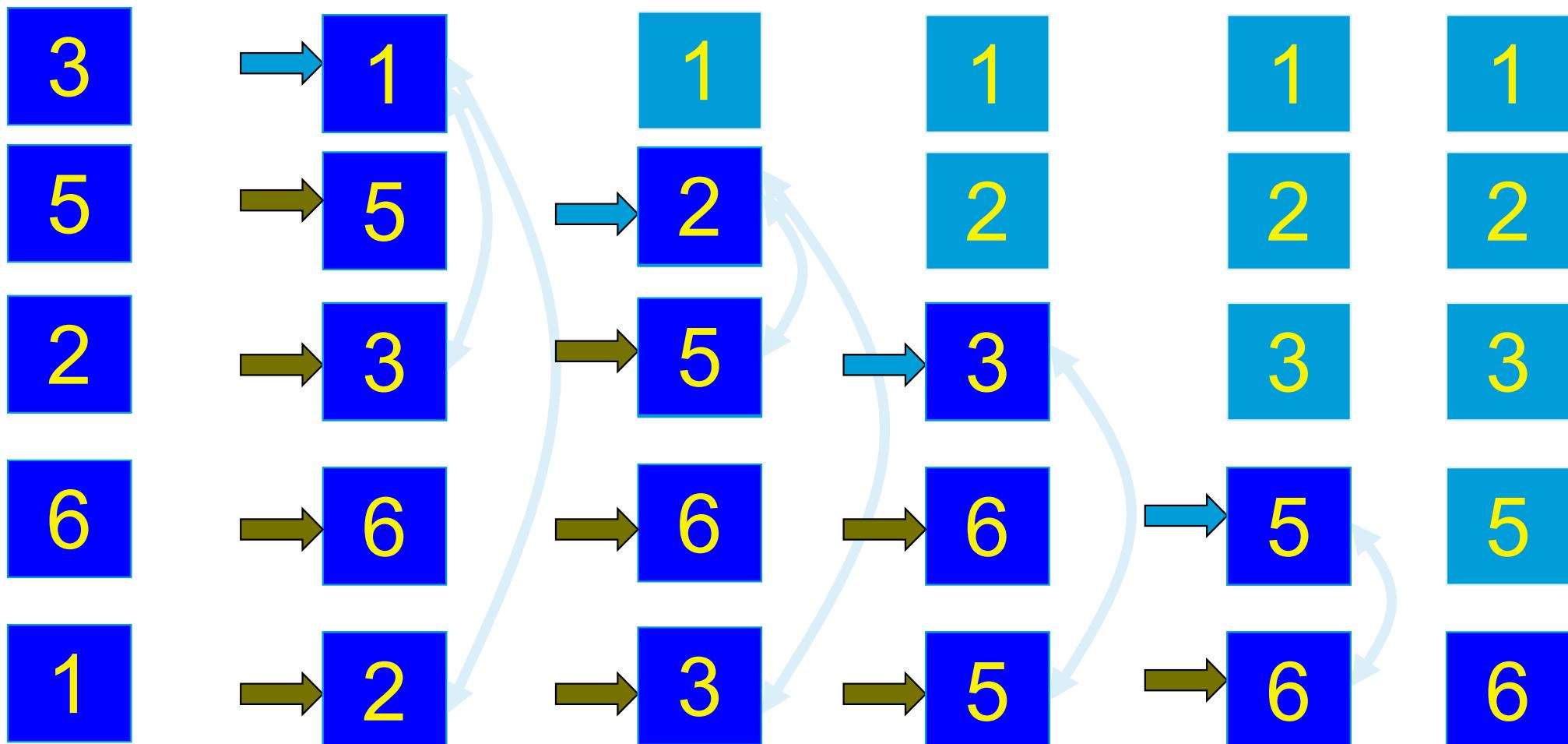
Dãy

Lượt 1

Lượt 2

Lượt 3

Lượt 4

Bài toán sắp xếp tăng → Thuật toán lựa chọn


```
//Khai báo các biến
int A[100];      //Mảng chứa dữ liệu
int N, i, j, tmp;
//Sắp xếp
for(i = 0; i < N - 1; i++)
    for(j = i + 1; j < N; j++)
        if(A[i] > A[j]) {
            tmp = A[i];
            A[i] = A[j];
            A[j] = tmp;
        }
```


Ví dụ

- Nhập vào từ bàn phím một mảng các số nguyên không quá 100 phần tử
- Hiển thị dãy số vừa nhập
- Sắp xếp dãy theo thứ tự giảm dần
- Hiển thị dãy tại mỗi lượt sắp xếp

Số phần tử [NK100], N = 5

Hay nhập dãy số...

```
A[1] = 1  
A[2] = 2  
A[3] = 3  
A[4] = 4  
A[5] = 5
```

Dãy vừa nhập...

1	2	3	4	5	
Sắp xếp dãy theo thuật toán lục chọn:					
Luot 1 :	5	1	2	3	4
Luot 2 :	5	4	1	2	3
Luot 3 :	5	4	3	1	2
Luot 4 :	5	4	3	2	1

Process exited after 4.969 seconds with
Press any key to continue . . .

Ví dụ


```
int main(){
    int A[100], N, i, j, t;
    printf("So phan tu [N<100], N = "); scanf("%d",&N);
    printf("Hay nhap day so...\\n");
    for(i=0; i < N; i++){
        printf("A[%d] = ",i+1); scanf("%d",&A[i]);
    }
    printf("\\nDay vua nhap...\\n");
    for(i=0; i < N; i++)
        printf("%4d", A[i]);
    printf("\\nSap xep day theo thuat toan lua chon:");
    for(i=0; i < N-1; i++){
        for(j=i+1; j < N; j++)
            if(A[i] < A[j]){
                t = A[i];
                A[i] = A[j];
                A[j] = t;
            }
        printf("\\nLuot %d : ",i+1);
        for(j=0;j < N; j++)
            printf("%4d", A[j]);
    }
}
```

```
So phan tu [N<100], N = 5
Hay nhap day so...
A[1] = 1
A[2] = 2
A[3] = 3
A[4] = 4
A[5] = 5

Day vua nhap...
      1   2   3   4   5
Sap xep day theo thuat toan lua chon:
Luot 1 :      5   1   2   3   4
Luot 2 :      5   4   1   2   3
Luot 3 :      5   4   3   1   2
Luot 4 :      5   4   3   2   1
-----
Process exited after 4.969 seconds with
Press any key to continue . . .
```


Ví dụ


```
So phan tu [NK100], N = -12
```

```
So phan tu [NK100], N = 120
```

```
So phan tu [NK100], N = 5
```

```
Hay nhap day so...
```

```
A[1] = 1
```

```
A[2] = 4
```

```
A[3] = 5
```

```
A[4] = 7
```

```
A[5] = 2
```

```
Day vua nhap...
```

```
1 4 5 7 2
```

```
Sap xep day theo thuat toan lua chon:
```

```
Luot 1 : 7 1 4 5 2
```

```
Luot 2 : 7 5 1 4 2
```

```
Luot 3 : 7 5 4 1 2
```

```
Luot 4 : 7 5 4 2 1
```

```
-----
```

```
Process exited after 13.97 seconds with return value 4
```

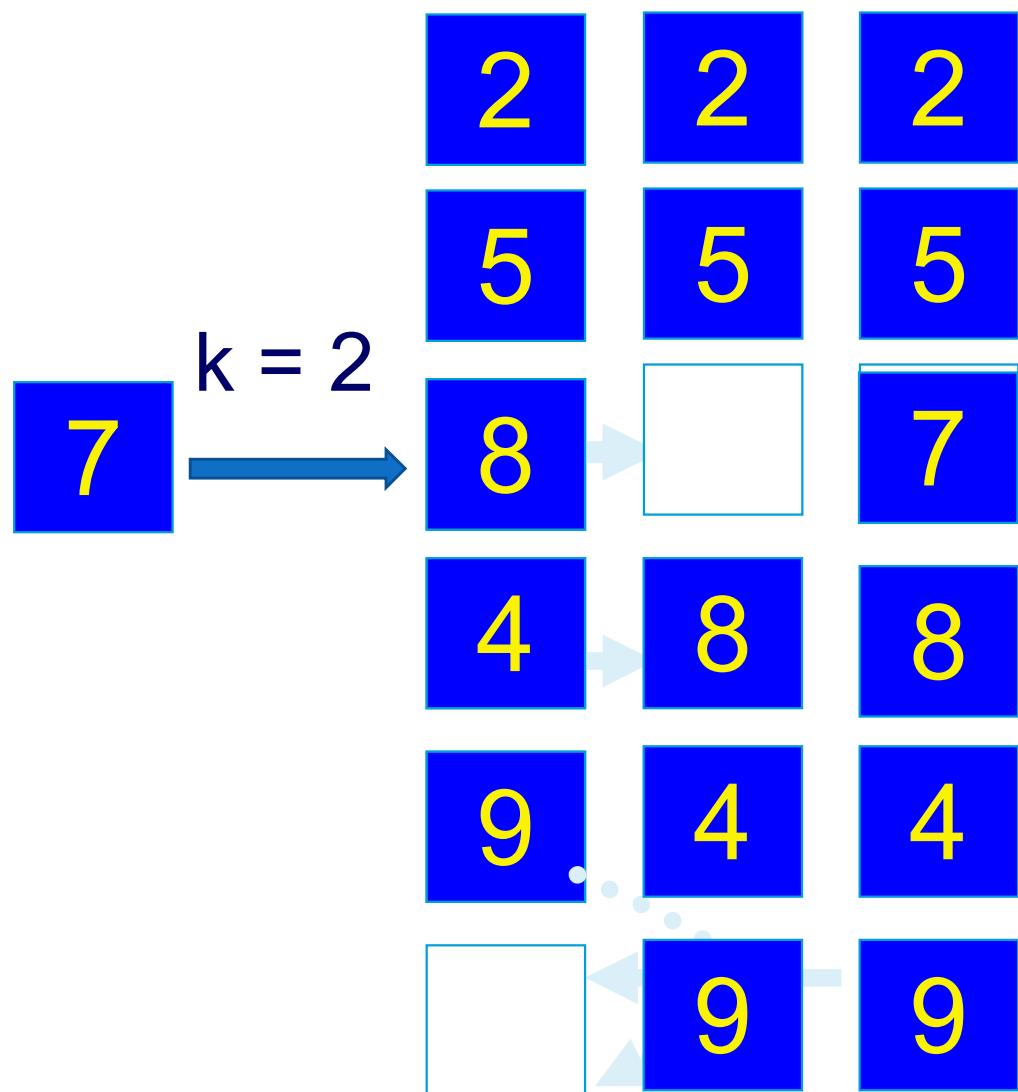
```
Press any key to continue . . .
```


Ví dụ


```
int A[100], N, i, j, t;
do{
    printf("So phan tu [N<100], N = "); scanf("%d",&N);
}while(N<=0 || N>100);
printf("Hay nhap day so...\\n");
for(i=0; i < N; i++){
    printf("A[%d] = ",i+1); scanf("%d",&A[i]);
}
printf("\\nDay vua nhap...\\n");
for(i=0; i < N; i++)
    printf("%4d", A[i]);
printf("\\nSap xep day theo thuat toan lua chon:");
for(i=0; i < N-1; i++){
    for(j=i+1; j < N; j++)
        if(A[i] < A[j]){
            t = A[i];
            A[i] = A[j];
            A[j] = t;
        }
    printf("\\nLuot %d : ",i+1);
    for(j=0;j < N; j++)
        printf("%4d", A[j]);
}
```



```
for(i = N; i > k; i--)
```

```
    A[i] = A[i-1];
```

```
A[k] = x;
```

```
N = N + 1;
```

Chú ý:

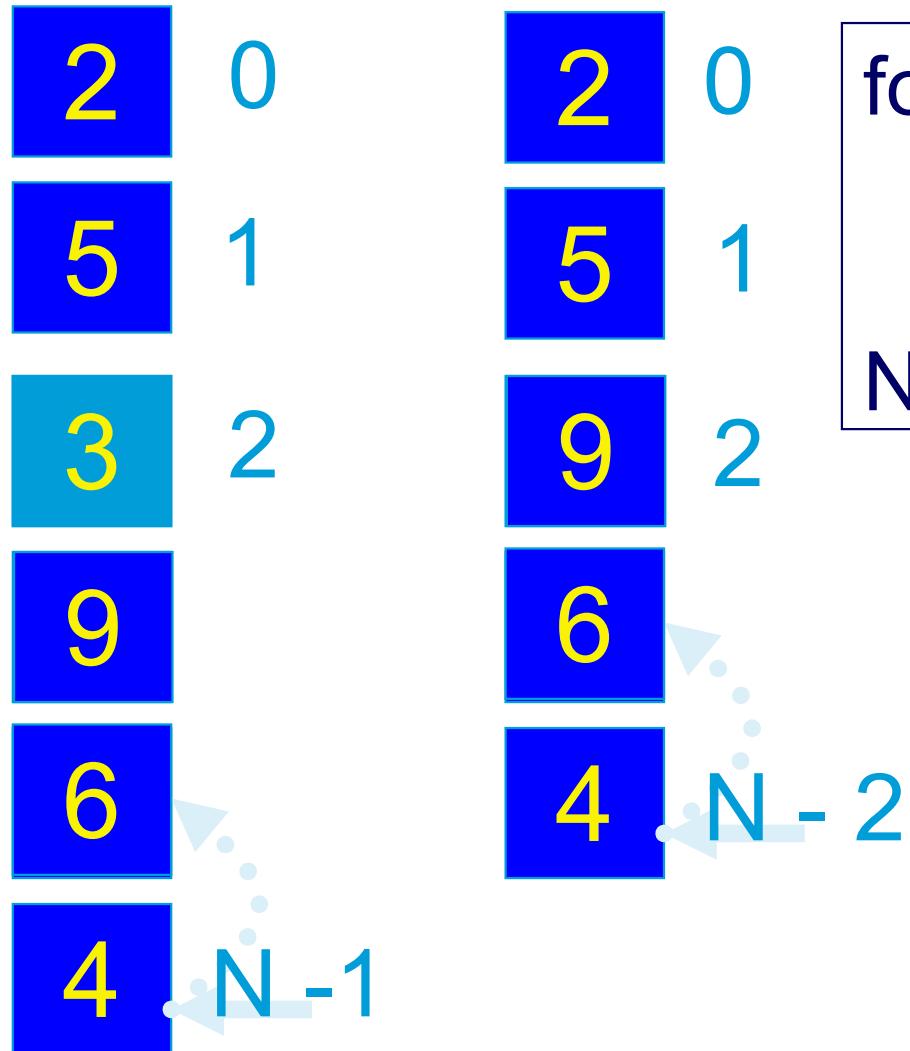
$N = \text{MAX}$: không chèn được

$k \geq N$: Chèn vào vị trí N

$k < 0$: Chèn vào vị trí 0

Bài toán xóa phần tử ở vị trí k ($0 \leq k < N$)


```
for(i = k+1; i < N; i++)  
    A[i-1] = A[i];  
    N = N - 1;
```

N phần tử

N-1 phần tử

Bài tập

1. Nhập vào từ bàn phím một dãy số nguyên (<100 phần tử). Sắp xếp dãy theo nguyên tắc: Bên trên là số chẵn chia hết cho 3. Bên dưới là số lẻ chia hết cho 3. Giữa là các số còn lại. Đưa cả 2 dãy ra màn hình.
2. Đọc vào dãy số có n phần tử ($n < 100$). Đọc số x và số k nguyên. Chèn x vào vị trí k của dãy. Nếu $k \geq n$, chèn x vào vị trí n .
3. Nhập vào một dãy số (<100 phần tử) và sắp xếp theo thứ tự tăng dần. Nhập thêm vào một số và chèn số mới nhập vào đúng vị trí.
4. Nhập vào một dãy (<100 phần tử); xóa đi các phần tử chia hết cho 5 và đưa kết quả ra màn hình

Bài tập

Nhập vào từ bàn phím một dãy số nguyên (<100 phần tử). Sắp xếp dãy theo nguyên tắc: Bên trên là số chẵn chia hết cho 3. Bên dưới là số lẻ chia hết cho 3. Giữa là các số còn lại. Đưa cả 2 dãy ra màn hình.

```
So phan tu N = 10
A[0] = 1
A[1] = 2
A[2] = 3
A[3] = 4
A[4] = 5
A[5] = 6
A[6] = 9
A[7] = 12
A[8] = 15
A[9] = 4

In day da nhap:
    1   2   3   4   5   6   9   12  15   4
In lai day da sap theo yeu cau:
    6   12  4   5   1   2   4   3   15  9
-----
```


Minh họa bài 1


```
1 #include<stdio.h>
2 int main(){
3     int A[100], N, i;
4     do{
5         printf("So phan tu N = ");
6         scanf("%d",&N);
7     }while(N<0 || N >=100);
8
9     for(i = 0; i < N; i++){
10        printf("A[%d] = ",i);
11        scanf("%d", &A[i]);
12    }
13    printf("\nIn day da nhap:\n");
14    for(i = 0; i < N; i++)
15        printf("%4d", A[i]);
16    //Sap xep so chan chia het cho 3 len truoc
17    int d = 0, t;
18    for(i = 0;i < N; i++)
19        if(A[i]%6==0){
20            t = A[i];
21            A[i] = A[d];
22            A[d] = t;
23            d++;
24        }
```

```
25 //Sap xep so le chia het cho 3 o cuoi day
26 for(i = d; i < N; i++)
27     if(A[i]%3 != 0){
28         t = A[i];
29         A[i] = A[d];
30         A[d] = t;
31         d++;
32     }
33 printf("\nIn lai day da sap theo yeu cau:\n");
34 for(i = 0; i < N; i++)
35     printf("%4d", A[i]);
36
37 }
```

```
So phan tu N = 10
A[0] = 1
A[1] = 2
A[2] = 3
A[3] = 4
A[4] = 5
A[5] = 6
A[6] = 9
A[7] = 12
A[8] = 15
A[9] = 4
```

```
In day da nhap:
1 2 3 4 5 6 9 12 15 4
In lai day da sap theo yeu cau:
6 12 4 5 1 2 4 3 15 9
```


Bài tập 2

Đọc vào dãy số có n phần tử ($n < 100$). Đọc số x và số k nguyên.
Chèn x vào vị trí k của dãy.

- Nếu $k < 0$ thì chèn x vào vị trí thứ 0.
- Nếu $k \geq n$, chèn x vào vị trí n.
- Nếu $0 \leq k < n$ thì chèn x vào vị trí k.

```
So phan tu N = 5
A[0] = 1
A[1] = 2
A[2] = 3
A[3] = 4
A[4] = 5
In day da nhap:
 1 2 3 4 5
Nhap so x = 0
Nhap so nguyen k = -1
In lai day sau khi chen x = 0:
 0 1 2 3 4 5
```

```
So phan tu N = 6
A[0] = 1
A[1] = 2
A[2] = 3
A[3] = 4
A[4] = 5
A[5] = 6
In day da nhap:
 1 2 3 4 5 6
Nhap so x = 0
Nhap so nguyen k = 2
In lai day sau khi chen x = 0:
 1 2 0 3 4 5 6
```

```
So phan tu N = 5
A[0] = 5
A[1] = 4
A[2] = 3
A[3] = 2
A[4] = 1
In day da nhap:
 5 4 3 2 1
Nhap so x = -2
Nhap so nguyen k = 6
In lai day sau khi chen x = -2:
 5 4 3 2 1 -2
```


Minh họa bài tập 2


```
1 #include<stdio.h>
2 #define MAX 100
3 int main(){
4     int A[MAX], N, i;
5     do{
6         printf("So phan tu N = ");
7         scanf("%d",&N);
8     }while(N<0 || N >=100);
9
10    for(i = 0; i < N; i++){
11        printf("A[%d] = ",i);
12        scanf("%d", &A[i]);
13    }
14    printf("In day da nhap:\n");
15    for(i = 0; i < N; i++)
16        printf("%4d", A[i]);
17    int x, k;
18    printf("\nNhập số x = "); scanf("%d",&x);
19    printf("Nhập số nguyên k = "); scanf("%d",&k);
20    if (N == MAX)
21        printf("Mang day. Khong chen them duoc!");
```

```
22    else{
23        if (k<0) k = 0;
24        if (k>=0 && k<N)
25        {
26            for(i = N; i > k; i--)
27                A[i] = A[i-1];
28            A[k] = x;
29            N++;
30        }
31        else if(k>=N)
32        {
33            A[N] = x;
34            N++;
35        }
36        printf("In lai day sau khi chen x = %d:\n", x);
37        for(i = 0; i < N; i++)
38            printf("%4d", A[i]);
39    }
40    return 0;
41 }
```

```
So phan tu N = 5
A[0] = 1
A[1] = 2
A[2] = 3
A[3] = 4
A[4] = 5
In day da nhap:
 1 2 3 4 5
Nhập số x = 0
Nhập số nguyên k = -1
In lai day sau khi chen x = 0:
 0 1 2 3 4 5
```

```
So phan tu N = 6
A[0] = 1
A[1] = 2
A[2] = 3
A[3] = 4
A[4] = 5
A[5] = 6
In day da nhap:
 1 2 3 4 5 6
Nhập số x = 0
Nhập số nguyên k = 2
In lai day sau khi chen x = 0:
 1 2 0 3 4 5 6
```

```
So phan tu N = 5
A[0] = 5
A[1] = 4
A[2] = 3
A[3] = 2
A[4] = 1
In day da nhap:
 5 4 3 2 1
Nhập số x = -2
Nhập số nguyên k = 6
In lai day sau khi chen x = -2:
 5 4 3 2 1 -2
```


Bài tập 3

Nhập vào một dãy số (<100 phần tử) và sắp xếp theo thứ tự tăng dần. Nhập thêm vào một số x và chèn số mới nhập vào đúng vị trí.

```
So phan tu N = 6
A[0] = 1
A[1] = 6
A[2] = 5
A[3] = 7
A[4] = 8
A[5] = 9
In day da nhap:
    1   6   5   7   8   9
In lai day sau khi xep tang dan:
    1   5   6   7   8   9
Nhap so x = 4
In lai day sau khi chen x = 4:
    1   4   5   6   7   8   9
-----
```


Bài 3: Sắp xếp tăng dần và chèn đúng vị trí


```
1 #include<stdio.h>
2 #define MAX 100
3 int main(){
4     int A[MAX], N, i, j, t;
5     do{
6         printf("So phan tu N = ");
7         scanf("%d",&N);
8     }while(N<0 || N >=100);
9
10    for(i = 0; i < N; i++){
11        printf("A[%d] = ",i);
12        scanf("%d", &A[i]);
13    }
14    printf("Day da nhap:\n");
15    for(i = 0; i < N; i++)
16        printf("%4d", A[i]);
17
18    for(i = 0; i < N-1; i++)
19        for(j = i; j < N; j++)
20            if (A[i]>A[j]){
21                t = A[i];
22                A[i] = A[j];
23                A[j] = t;
24            }
25    printf("\nDay xep tang dan:\n");
26    for(i = 0; i < N; i++)
27        printf("%4d", A[i]);
```

```
29    int x;
30    printf("\nNhập số x = "); scanf("%d",&x);
31    if (N == MAX)
32        printf("Mang day!");
33    else{
34        i = N;
35        while((i > 0) &&(A[i-1] > x)) {
36            A[i] = A[i-1];
37            i--;
38        }
39        A[i] = x;
40        N++;
41        printf("Day sau khi chen x = %d:\n", x);
42        for(i = 0; i < N; i++)
43            printf("%4d", A[i]);
44    }
45    return 0;
46 }
```

```
So phan tu N = 6
A[0] = 1
A[1] = 6
A[2] = 5
A[3] = 7
A[4] = 8
A[5] = 9
In day da nhap:
1 6 5 7 8 9
In lai day sau khi xep tang dan:
1 5 6 7 8 9
Nhập số x = 4
In lai day sau khi chen x = 4:
1 4 5 6 7 8 9
```


Bài tập 4

Nhập vào một dãy gồm n phần tử ($0 < n < 100$). Xóa đi các phần tử chia hết cho 5 và đưa kết quả ra màn hình.

```
So phan tu N = 101
So phan tu N = 6
A[0] = 5
A[1] = 1
A[2] = 3
A[3] = 10
A[4] = 25
A[5] = 3
Day da nhap:
      5   1   3   10  25   3
Day sau khi xoa:
      1   3   3
-----
```


Minh họa bài 4: Xóa phần tử chia hết cho 5


```
#include<stdio.h>
#define MAX 100
int main(){
    int A[MAX], N, i;
    do{
        printf("So phan tu N = ");
        scanf("%d",&N);
    }while(N<=0 || N >=100);

    for(i = 0; i < N; i++){
        printf("A[%d] = ",i);
        scanf("%d", &A[i]);
    }
    printf("Day da nhap:\n");
    for(i = 0; i < N; i++)
        printf("%4d", A[i]);
}
```

```
// giu lai cac phan tu khong chia het cho 5
{
    int d = 0;
    for(i = 0;i < N; i++)
        if(A[i] % 5 != 0){
            A[d] = A[i];
            d++;
        }
    N = d;// cap nhat so phan tu sau xoa
}
printf("\nDay sau khi xoa:\n");
for(i = 0; i < N; i++)
    printf("%4d", A[i]);
return 0;
}
```


Bài tập về Ma trận

1. Viết chương trình nhập vào một ma trận vuông, các phần tử nguyên, sau đó
  - Đưa ra ma trận tam giác dưới
  - Đưa ra ma trận tam giác trên
2. Nhập M, N ($M, N < 30$) và một ma trận $M \times N$. Đưa ma trận ra màn hình
  - Tìm hàng/cột có tổng các phần tử lớn nhất
  - Tìm số lớn nhất/nhỏ nhất và vị trí trong ma trận
  - Đưa ra ma trận S cùng kích thước thỏa mãn

$$S_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{nếu } A_{ij} > 0 \\ 0 & \text{nếu } A_{ij} = 0 \\ -1 & \text{nếu } A_{ij} < 0 \end{cases}$$

Bài tập về Ma trận

Viết chương trình nhập vào một ma trận vuông, các phần tử nguyên, sau đó

- Đưa ra ma trận tam giác dưới
- Đưa ra ma trận tam giác trên

Nhap kích thuoc: 3

```
Nhap phan tu [1,1] = 1
Nhap phan tu [1,2] = 2
Nhap phan tu [1,3] = 3
Nhap phan tu [2,1] = 4
Nhap phan tu [2,2] = 5
Nhap phan tu [2,3] = 6
Nhap phan tu [3,1] = 7
Nhap phan tu [3,2] = 6
Nhap phan tu [3,3] = 5
```

MA TRAN DA NHAP

1	2	3
4	5	6
7	6	5

MA TRAN TAM GIAC TREN

1	2	3
	5	6
		5

MA TRAN TAM GIAC DUOI

1		
4	5	
7	6	5

Nhập vào một ma trận vuông,..


```
1 #include <stdio.h>
2 int main(){
3     int A[20][20], N, i, j;
4     printf("Nhập kích thước: "); scanf("%d",&N);
5     printf("\n");
6     for (i=0; i < N; i++)
7     {
8         for(j=0; j < N; j++)
9             {
10                printf("Nhập phần tử [%d,%d] = ", i+1,j+1);
11                scanf("%d", &A[i][j]);
12            }
13        printf("\nMA TRAN DA NHAP\n");
14        for(i=0;i < N; i++){
15            for(j=0;j < N; j++)
16                printf("%4d",A[i][j]);
17            printf("\n");
18        }
19    }
20 }
```

```
MA TRAN DA NHAP
1   2   3
4   5   6
7   6   5
```

```
MA TRAN TAM GIAC TREN
1   2   3
      5   6
          5

MA TRAN TAM GIAC DUOI
1
4   5
7   6   5
```

```
17 printf("\nMA TRAN TAM GIAC TREN\n");
18 for (i=0;i < N; i++){
19     for(j=0;j < N; j++)
20         if(j >= i)
21             printf("%4d",A[i][j]);
22         else
23             printf("%4c",32);
24     printf("\n");
25 }
26 printf("\n MA TRAN TAM GIAC DUOI\n");
27 for (i=0;i<N;i++){
28     for(j=0;j <= i;j++)
29         printf("%4d",A[i][j]);
30     printf("\n");
31 }
32 return 0;
33 }
```


Ma trận tổng, chuyển vị

Viết chương trình nhập vào 2 ma trận A và B gồm m hàng và n cột, các phần tử nguyên, sau đó:

- Tính và in ra ma trận tổng $C = A+B$ ($C_{ij} = A_{ij}+B_{ij}$)
- In ra ma trận chuyển vị C^T của ma trận C ($C^T_{ij} = C_{ji}$)

Nhap so hang m = 2
Nhap so cot n = 3

Nhap ma tran A:

A[0][0] = 1
A[0][1] = 1
A[0][2] = 1
A[1][0] = 1
A[1][1] = 1
A[1][2] = 1

Nhap ma tran B:

B[0][0] = 2
B[0][1] = 1
B[0][2] = 3
B[1][0] = 4
B[1][1] = 5
B[1][2] = 2

Ma tran C = A + B:

3	2	4
5	6	3

Ma tran chuyen vi cua C:

3	5
2	6
4	3

Ma trận tổng, chuyển vị


```
1 #include<stdio.h>
2 const MAX = 100;
3 int main(){
4     int A[MAX][MAX], B[MAX][MAX], C[MAX][MAX], m, n, i, j;
5     printf("Nhập số hàng m = "); scanf("%d", &m);
6     printf("Nhập số cột n = "); scanf("%d", &n);
7     puts("Nhập ma trận A:");
8     for(i = 0; i < m; i++)
9     {
10        for(j = 0; j < n; j++)
11        {
12            printf("A[%d][%d] = ", i, j);
13            scanf("%d", &A[i][j]);
14        }
15    puts("Nhập ma trận B:");
16    for(i = 0; i < m; i++)
17    {
18        for(j = 0; j < n; j++)
19        {
20            printf("B[%d][%d] = ", i, j);
21            scanf("%d", &B[i][j]);
22        }
23    }
```

```
24    {
25        puts("Ma trận C = A + B:");
26        for(i = 0; i < m; i++)
27        {
28            for(j = 0; j < n; j++)
29            {
30                C[i][j] = A[i][j] + B[i][j];
31                printf("%d \t", C[i][j]);
32            }
33        }
34        printf("\n");
35    }
36    puts("Ma trận chuyển vị của C:");
37    for(i = 0; i < n; i++)
38    {
39        for(j = 0; j < m; j++)
40        {
41            printf("%d \t", C[j][i]);
42        }
43        printf("\n");
44    }
45}
```


Ma trận tích $C = AB$

Viết chương trình nhập ma trận A gồm m hàng và k cột, ma trận B gồm k hàng và n cột, các phần tử nguyên, sau đó:

- Tính và in ra ma trận tích $C = A \cdot B$
- In ra ma trận chuyển vị của ma trận C.

```
Nhap m = 2
Nhap k = 3
Nhap n = 2
Nhap ma tran A:
A[0][0] = 1
A[0][1] = 1
A[0][2] = 2
A[1][0] = 3
A[1][1] = 4
A[1][2] = 5
Nhap ma tran B:
B[0][0] = 3
B[0][1] = 2
B[1][0] = 1
B[1][1] = 4
B[2][0] = 5
B[2][1] = 6
Ma tran C = A*B:
```

```
14 18
38 52
```

```
Ma tran chuyen vi cua C:
14 38
18 52
```


Ma trận tích C = AB

Nhân hạch ma trận mảng A gồm m hàng và k cột, ma trận B gồm k hàng và n cột

$$C_{m \times n} = A_{m \times k} * B_{k \times n}$$

$$C = (c_{ij})_{m \times n}, c_{ij} = \sum_{t=0}^{k-1} a_{it} * b_{tj}$$
$$i = 0, 1, \dots, m - 1,$$
$$j = 0, 1, \dots, n - 1$$

Ma trận tích C = AB


```
1 #include<stdio.h>
2 const MAX = 100;
3 int main(){
4     int A[MAX][MAX], B[MAX][MAX], C[MAX][MAX], m, k, n, i, j, t;
5     printf("Nhập m = "); scanf("%d", &m);
6     printf("Nhập k = "); scanf("%d", &k);
7     printf("Nhập n = "); scanf("%d", &n);
8     puts("Nhập ma trận A:");
9     for(i = 0; i < m; i++)
10    {
11        for(j = 0; j < k; j++)
12        {
13            printf("A[%d][%d] = ", i, j);
14            scanf("%d", &A[i][j]);
15        }
16    puts("Nhập ma trận B:");
17    for(i = 0; i < k; i++)
18    {
19        for(j = 0; j < n; j++)
20        {
21            printf("B[%d][%d] = ", i, j);
22            scanf("%d", &B[i][j]);
23        }
24    }
```

```
25    {
26        puts("Ma trận C = A*B:");
27        for(i=0; i<m; i++)
28        {
29            for(j=0; j<n; j++)
30            {
31                C[i][j] = 0;
32                for(t = 0; t < k; t++)
33                {
34                    C[i][j] += A[i][t]*B[t][j];
35                }
36                printf("%4d", C[i][j]);
37            }
38            printf("\n");
39        }
40    }
41    return 0;
42 }
```


Bài tập về Ma trận

Nhập M, N ($M, N < 30$) và một ma trận A kích thước $M \times N$.
Đưa ma trận ra màn hình

- Tìm hàng/cột có tổng các phần tử lớn nhất
- Tìm số lớn nhất/nhỏ nhất và vị trí trong ma trận
- Đưa ra ma trận S cùng kích thước thỏa mãn

$$S_{ij} = \begin{cases} 1 & \text{nếu } A_{ij} > 0 \\ 0 & \text{nếu } A_{ij} = 0 \\ -1 & \text{nếu } A_{ij} < 0 \end{cases}$$

Chương 4: Mảng, con trỏ và xâu ký tự

1. Mảng

- Khái niệm
- Khai báo và sử dụng
- Các thao tác thường gặp

2. Con trỏ

- Khái niệm và cách khai báo
- Toán tử địa chỉ (&), toán tử nội dung (*)
- Phép toán trên con trỏ
- Con trỏ và mảng

3. Xâu ký tự

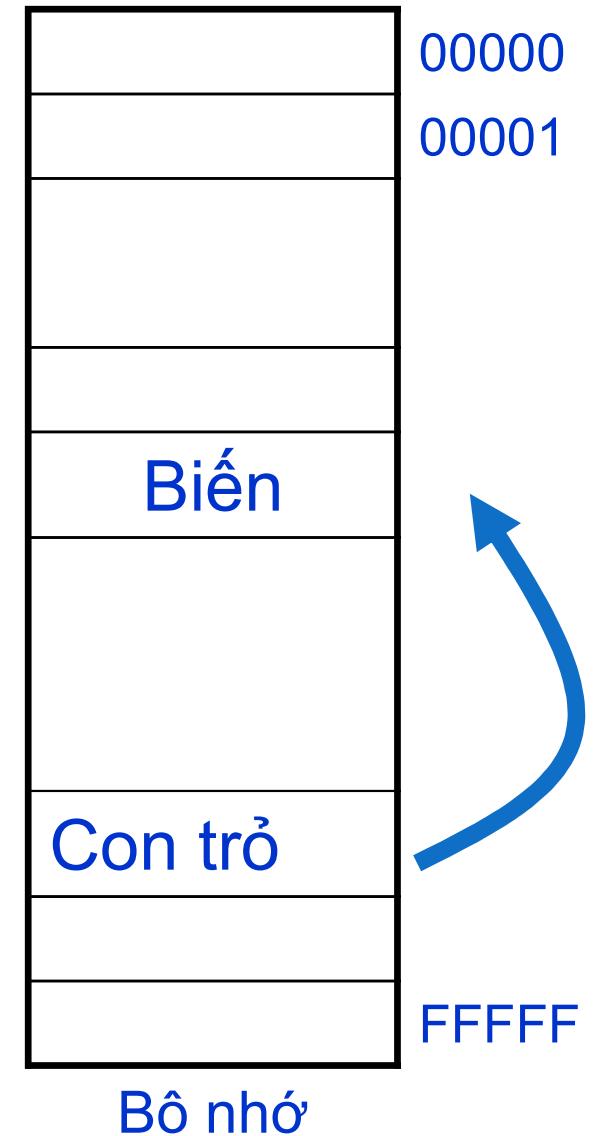
- Khái niệm, khai báo và sử dụng
- Các hàm xử lý ký tự và xâu ký tự
- Mảng xâu ký tự

Giới thiệu

- Là một khái niệm “*mạnh*” trong C
  - Cho phép tính toán trên con trỏ
  - Sử dụng con trỏ hàm
- Cho phép truy nhập gián tiếp tới một đối tượng có địa chỉ (*biến, hàm*)
  - Truy nhập trực tiếp → thông qua tên

Địa chỉ

- Bộ nhớ gồm dãy các ô nhớ
  - Mỗi ô nhớ là một byte
  - Mỗi ô nhớ có một địa chỉ riêng
- Các biến trong chương trình được lưu tại vùng nhớ nào đó trong bộ nhớ
- Khi khai báo biến, tùy thuộc vào kiểu, biến sẽ được cấp một số ô nhớ liên tục nhau
  - VD: Biến `int` được cấp 4 bytes, `float` được cấp 4 bytes,..
  - Địa chỉ của biến, là địa chỉ của byte đầu tiên trong số các byte được cấp
  - Khi gán giá trị cho biến, nội dung các byte cung cấp cho biến sẽ thay đổi

Địa chỉ → Ví dụ

Địa chỉ của một biến là địa chỉ byte nhớ đầu tiên được cung cấp cho biến để lưu trữ dữ liệu

Ví dụ:

```
#include<stdio.h>
int main(){
    int n = 1000, m = 2000, p = 3000;
    printf("Dia chi cua n = %d: %x",n, &n);
    printf("\nDia chi cua m = %d: %x",m, &m);
    printf("\nDia chi cua p = %d: %x",p, &p);
    return 0;
}
```

```
Dia chi cua n = 1000: 61fe9c
Dia chi cua m = 2000: 61fe98
Dia chi cua p = 3000: 61fe94
-----
```


Địa chỉ → Ví dụ

Địa chỉ của một biến là địa chỉ byte nhớ đầu tiên được cung cấp cho biến để lưu trữ dữ liệu

```
int n;  
float x;  
char a[4];
```

```
n = 1000; //03E8(16)  
x = 9.6875; //411B0000(16) theo IEEE752/85, 32 bit  
for(i=0; i<4; i++)  
    a[i] = 4*i+1;
```

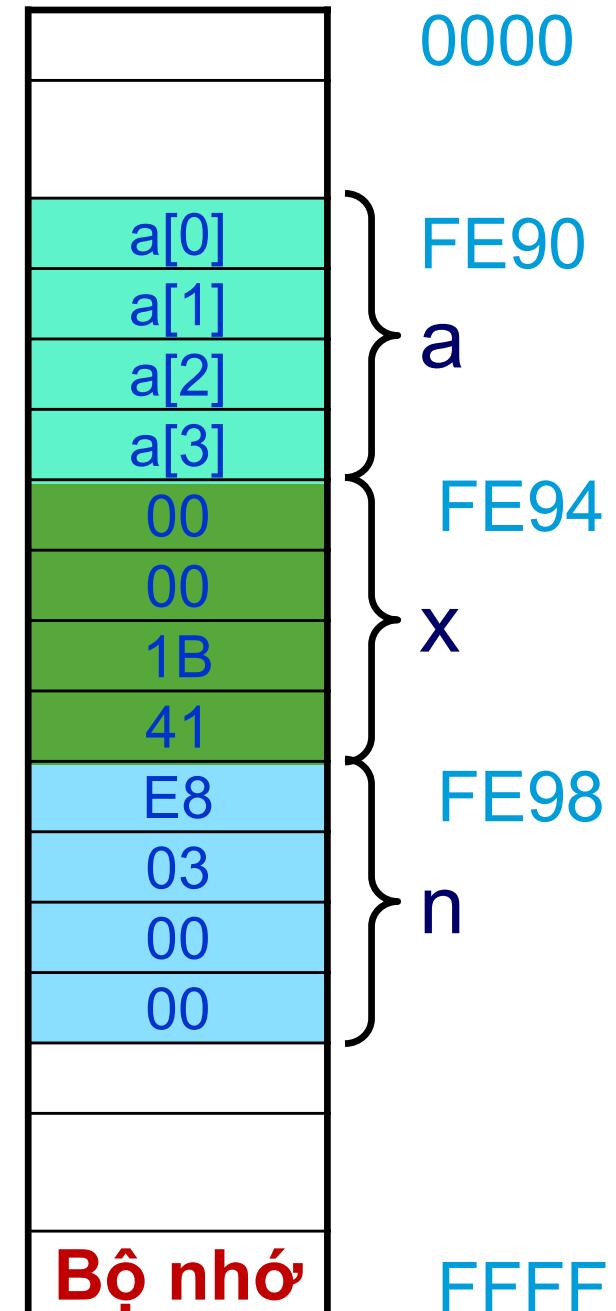

Địa chỉ → Ví dụ

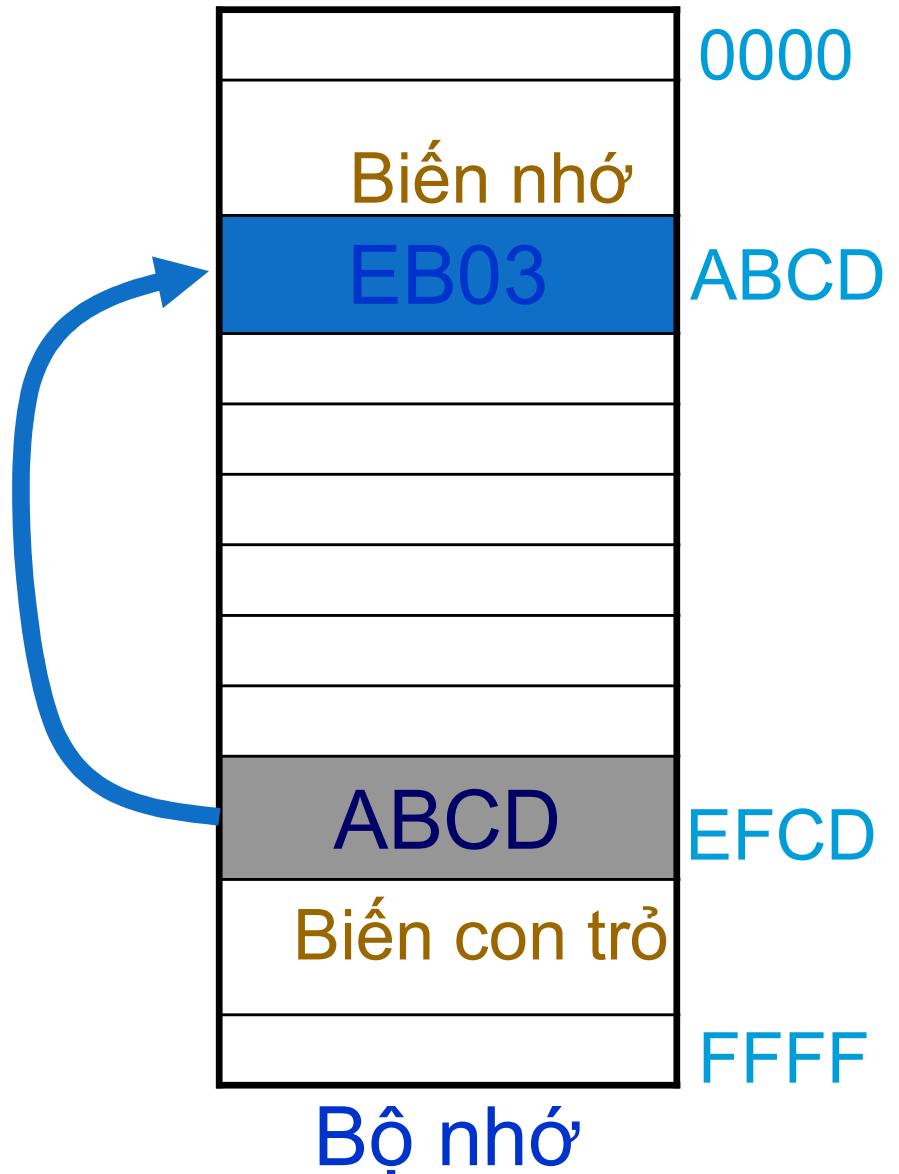
```
#include<stdio.h>
int main(){
    int n = 1000;
    float x = 9.6875;
    printf("Dia chi cua n = %d: %x",n, &n);
    printf("\nDia chi cua x = %.4f: %x",x, &x);
    char a[4];
    int i;
    for (i = 0;i<4;i++)
    {
        a[i] = 4*i+1;
        printf("\nDia chi cua a[%d] = %d: %x",i, a[i], &a[i]);
    }
    return 0;
}
```

```
Địa chỉ của n = 1000: 61fe98
Địa chỉ của x = 9.6875: 61fe94
Địa chỉ của a[0] = 1: 61fe90
Địa chỉ của a[1] = 5: 61fe91
Địa chỉ của a[2] = 9: 61fe92
Địa chỉ của a[3] = 13: 61fe93
-----
```


Con trỏ

- Con trỏ là một biến mà giá trị của nó là địa chỉ của một vùng nhớ
  - Vùng nhớ này có thể dùng để chứa các biến có kiểu cơ bản (nguyên, thực, ký tự,...) hay có cấu trúc (mảng, bản ghi,...)
- Con trỏ dùng “trỏ tới” một biến nhớ
  - Có thể trỏ tới một hàm
  - Có thể trỏ tới con trỏ khác

Con trả →Khai báo

Kiểu *Tên;

- ❖ Tên: Tên của một biến con trả
- ❖ Kiểu: Kiểu của biến mà con trả “Tên” trả tới
  - Giá trị của con trả có thể thay đổi được
    - Trả tới các biến khác nhau, có cùng kiểu
  - Kiểu biến mà con trả trả tới không thay đổi được
    - Muốn thay đổi phải thực hiện “ép kiểu”
- ❖ Ví dụ:
  - int *pi; //Con trả, trả tới một biến kiểu nguyên
  - char *pc; //Con trả, trả tới một biến kiểu ký tự

- ❖ Ký hiệu: &
- ❖ Là toán tử một ngôi, trả về địa chỉ của biến

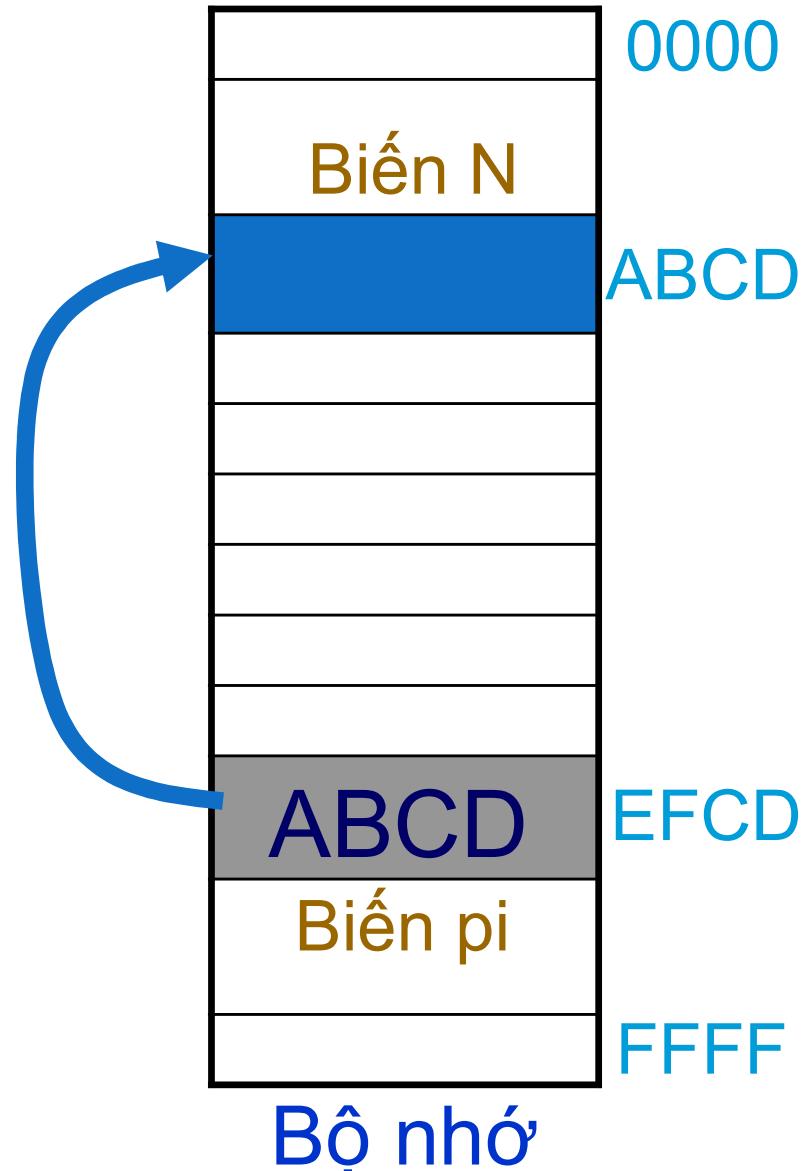
Địa chỉ biến có thể được gán cho một con trỏ, trỏ tới đối tượng cùng kiểu

- ❖ Ví dụ

```
short int N; // &N→ ABCD
```

```
short int *pi;
```

```
pi = &N; // pi←ABCD
```


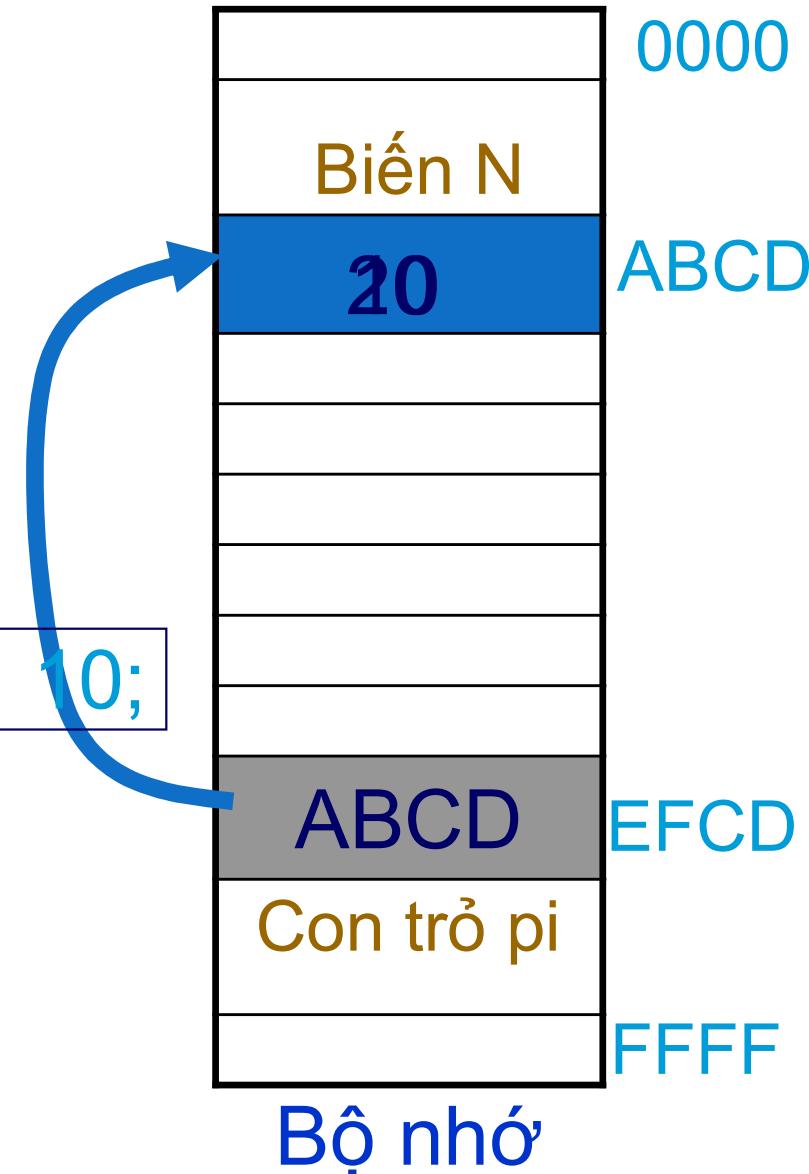

Toán tử nội dung (*)

- ❖ Ký hiệu: *
  - ❖ Là toán tử một ngôi, trả về giá trị (nội dung) của vùng nhớ mà con trỏ đang trỏ tới

- ❖ **Ví dụ**
  - short int N;
  - short int * pi;
  - pi = &N; }
  - N = 10; //Vùng nhớ mà pi trả tới mang giá trị 10; Vậy *pi=10
  - *pi = 20; // Vùng nhớ pi trả tới được gán giá trị 20; Vậy N= 20

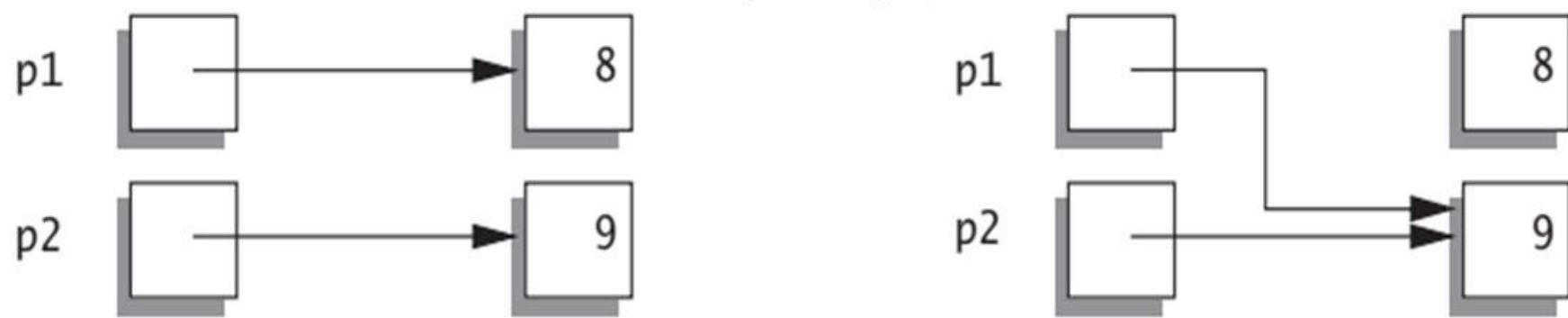
Gán giá trị cho con trỏ

- ❖ Con trỏ được gán địa chỉ của một biến
    - Biển cùng kiểu với kiểu mà con trỏ trả tới
Nếu không, cần phải ép kiểu
  - ❖ Con trỏ được gán giá trị của con trỏ khác
    - Hai con trỏ sẽ trả tới cùng một biến (do cùng địa chỉ)
    - Hai con trỏ nên cùng kiểu trả đến
Nếu không, phải ép kiểu
  - ❖ Con trỏ được gán giá trị NULL
- Ví dụ:
- ```
int *p;
p = 0;
```
- ❖ Gán nội dung vùng nhớ 2 con trỏ trả tới.
- Ví dụ:
- ```
int *p1, *p2;  
*p1 = *p2;
```


Gán giá trị cho con trỏ

Trước *p1 = *p2; Sau

Ví dụ


```
#include <stdio.h>
int main(){
    int N = 8, M = 9;
    int *p1 = &N;
    int *p2 = &M;
    *p1 = *p2;
    printf("%d %d", *p1, *p2);
}
```

9 9

```
#include <stdio.h>
int main(){
    int N = 8, M = 9;
    int *p1 = &N;
    int *p2 = &M;
    p1 = p2;
    printf("%d %d", *p1, *p2);
}
```

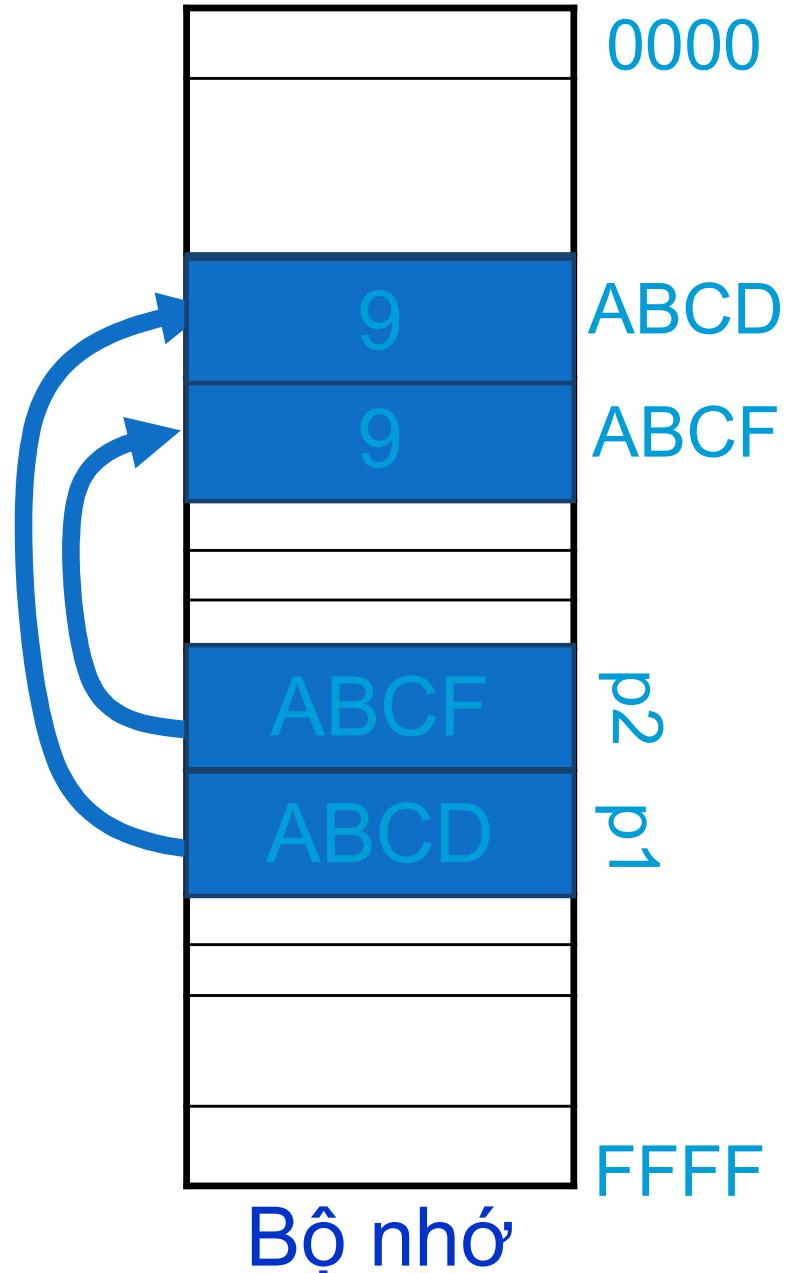
9 9

Ví dụ → Trường hợp 1


```
#include <stdio.h>
int main(){
    int N = 8, M = 9;
    int *p1 = &N;
    int *p2 = &M;
    *p1 = *p2;
    printf("%d %d", *p1, *p2);
}
```


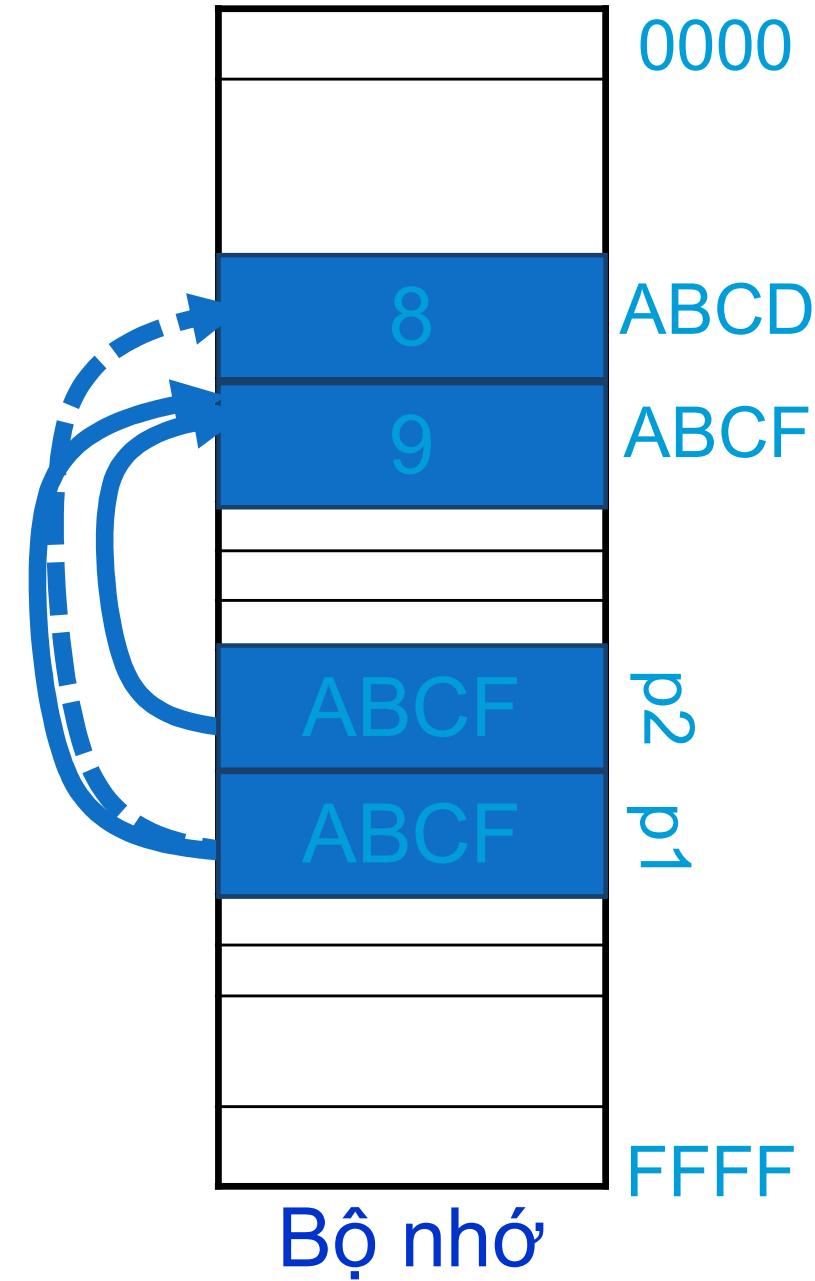

Ví dụ → Trường hợp 2


```
#include <stdio.h>

int main(){
    int N = 8, M = 9;
    int *p1 = &N;
    int *p2 = &M;
    p1 = p2;
    printf("%d %d", *p1, *p2);
}
```


Các phép toán trên con trỏ

- Cộng con trỏ với một số nguyên
  - Kết quả: Con trỏ cùng kiểu
- Trừ con trỏ với một số nguyên
  - Kết quả: Con trỏ cùng kiểu
- Trừ 2 con trỏ cùng kiểu cho nhau
  - Kết quả: Một số nguyên
  - Khoảng cách giữa 2 con trỏ được đo bằng số phần tử thuộc kiểu dữ liệu mà con trỏ trỏ tới

Các phép toán trên con trỏ → Ví dụ

- int N=1000, M=2000, P=3000;
- int * p1 = &P, *p2 = &N;

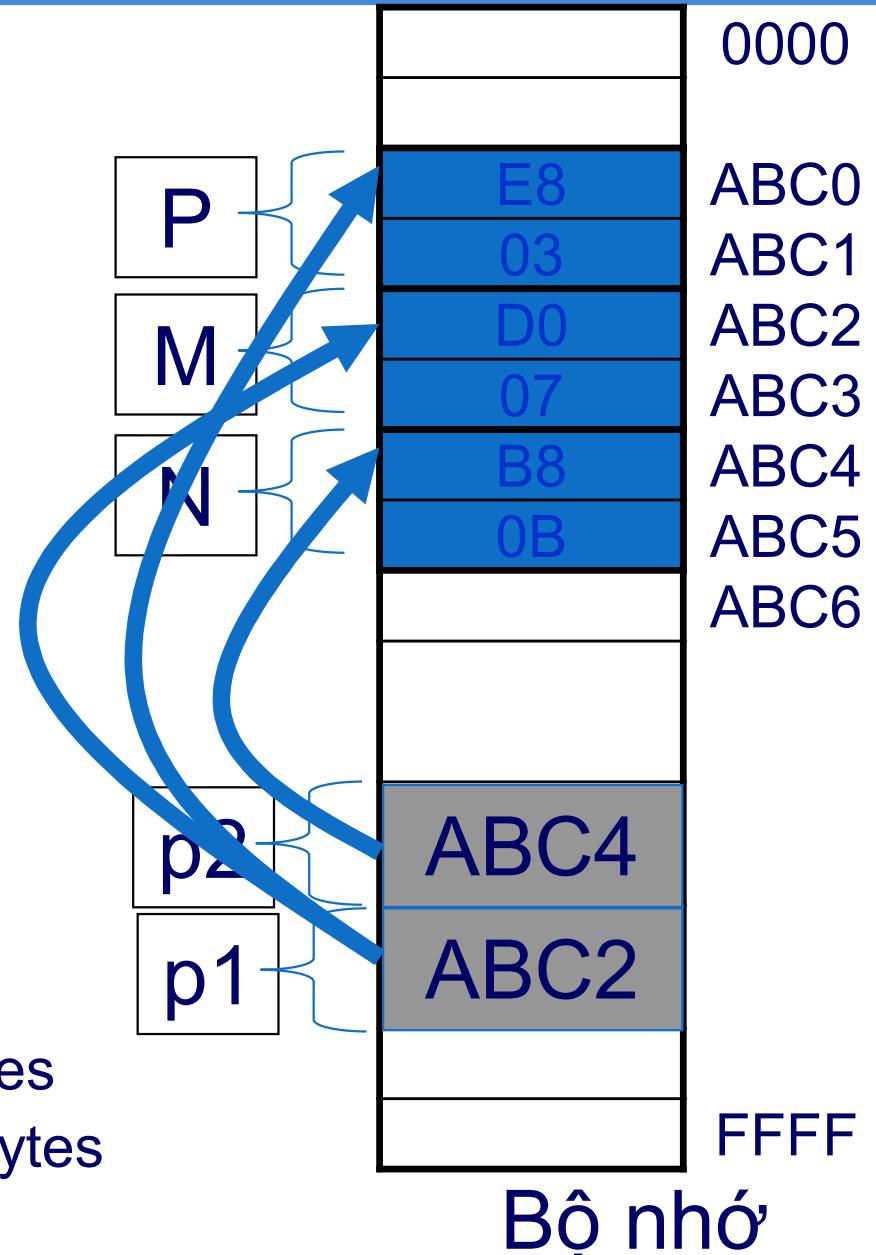
$p1 - p2 \rightarrow -2$

$* (p2-1) \rightarrow 2000$

$* ++ p1 \rightarrow 2000$

Ghi chú:

- Kiểu int, các phần tử cách nhau 4 bytes
- Kiểu float, các phần tử cách nhau 4 bytes

Mỗi quan hệ giữa con trỏ và mảng một chiều

- ❖ Nếu T là tên một mảng $\Rightarrow$ T là một con trỏ hằng chứa địa chỉ của phần tử đầu tiên của mảng T ($\&T[0]$)
  - Không tồn tại phép tính trên tên mảng, hoặc gán giá trị cho tên mảng (VD: T=...; T++)
- ❖ Có thể sử dụng một con trỏ để duyệt mảng nếu nó được gán giá trị bằng địa chỉ của mảng (địa chỉ của phần tử đầu tiên)

Ví dụ


```
❖ int A[10];  
❖ int *p = A; // int *p = &A[0]
```

```
for(i = 0; i < 10; i ++)  
    printf("%d", *(p + i));
```

```
for(i = 0; i < 10; i ++)  
    printf("%d", p[i]);
```

```
for(i = 0; i < 10; i ++)  
    printf("%d", *(p++));
```


Con trả void

void * Tên_con_trả

- ❖ Là một con trả đặc biệt: con trả tới dữ liệu không định kiểu.
- ❖ Có thể nhận giá trị là địa chỉ của một biến có kiểu dữ liệu bất kỳ
- ❖ Ví dụ:

```
void * p, *q;  
int n; float x;  
p = &n; q= &x; //← Các câu lệnh hợp lệ
```


Câu hỏi 1


```
#include<stdio.h>
int main(){
    int a = 3,*p;
    p = &a;
    printf("%d\n",a* *p *a + *p);
    return 0;
}
```

30

Câu hỏi 2


```
#include<stdio.h>
int main(){
    int a[2][2][2] = {10, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8};
    int *p, *q;
    p = &a[1][1][1];
    q = (int *)a;
    printf("%d, %d\n", *p, *(q+4));
    return 0;
}
```

8, 5

Chương 4: Mảng, con trỏ và xâu ký tự

1. Mảng

- Khái niệm
- Khai báo và sử dụng
- Các thao tác thường gặp

2. Con trỏ

- Khái niệm và cách khai báo
- Toán tử địa chỉ (&), toán tử nội dung (*)
- Phép toán trên con trỏ
- Con trỏ và mảng

3. Xâu ký tự

- Khái niệm, khai báo và sử dụng
- Các hàm xử lý ký tự và xâu ký tự
- Mảng xâu ký tự

Khái niệm xâu ký tự

'T'	'i'	' n'	' '	'h'	'o'	'c'	'\0'
-----	-----	------	-----	-----	-----	-----	------

- Xâu ký tự (string) là một dãy các ký tự viết liên tiếp nhau
  - Độ dài xâu là số ký tự có trong xâu
  - Xâu không có ký tự nào: Xâu rỗng
- Ví dụ: "Tin hoc", "String"
- Lưu trũ: kết thúc xâu bằng ký tự '\0' hay NULL (mã ASCII là 0)

Khái niệm xâu ký tự → Lưu ý

- Xâu kí tự >< mảng kí tự
  - Tập hợp các kí tự viết liên tiếp nhau
    - Truy nhập một phần tử của xâu ký tự (*là một ký tự*) giống như truy nhập vào một phần tử của mảng:
Tên[Chỉ số]
    - Xâu kí tự có kí tự kết thúc xâu, mảng kí tự không có kí tự kết thúc xâu
  - Xâu kí tự độ dài 1 >< kí tự ("A" =='A' ?)
    - 'A' là 1 kí tự, được lưu trữ trong 1 byte
    - "A" là 1 xâu kí tự, ngoài kí tự 'A' còn có kí tự '\0' => được lưu trữ trong 2 byte

Khai báo

char tên_xâu [số_kí_tự_tối_đa];

- Để lưu trữ một xâu có n kí tự chúng ta cần một mảng có kích thước n+1
  - Phần tử cuối cùng chứa ký tự NULL

Ví dụ

- Để lưu trữ xâu “Tin hoc” chúng ta phải khai báo xâu có số phần tử tối đa ít nhất là 8

char str[8] = "Tin hoc";

Truy nhập phần tử của xâu

Giống như truy nhập tới một phần tử của mảng ký tự:

tên_xâu [chỉ_số_của_kí_tự]

Ví dụ: char Str[10] = "Tin hoc";

T	i	n		h	o	c	\0	?	?
---	---	---	--	---	---	---	----	---	---

Str[0] → 'T'

Str[8] → ?

Str[3] → ' '

Str[9] → ?

Str[7] → '\0'

Truy nhập phần tử của xâu

Ví dụ: char Str[10] = "Tin hoc";

T	i	n		h	o	c	\0		
---	---	---	--	---	---	---	----	--	--

Str[3] = '-';

Str[8] = '1' ;

Str[7] = ' ';

Str[9] = '\0';

T	i	n	-	h	o	c		1	\0
---	---	---	---	---	---	---	--	---	----

Str: Tin-hoc 1

Ví dụ: Nhập xâu và đếm số ký tự '*'


```
#include <stdio.h>
int main(){
    char str[100];
    int d = 0, i = 0;
    printf("Nhập xâu ký tự: "); gets(str);
    while(str[i]!='\0'){
        if(str[i]=='*')
            d++;
        i++;
    }
    printf("Kết quả: %d",d);
    return 0;
}
```

Tính chiều dài của xâu
d = 0;
while(str[d] != '\0')
 d++;

Ví dụ: Nhập xâu và đếm số ký tự 'a'


```
#include <stdio.h>
int main(){
    char str[100];
    int d = 0, i = 0;
    printf("Nhập xâu ký tự: "); gets(str);
    while(str[i]!='\0'){
        if(str[i]=='a')
            d++;
        i++;
    }
    printf("Kết quả: %d", d);
    return 0;
}
```


Ví dụ: Nhập câu và đưa ra dưới dạng cột


```
#include <stdio.h>
int main(){
    char S[100];
    int i = 0;
    printf("Nhập xau: "); gets(S);
    while(S[i]!='\0')
    {
        //32 là mã ASCII của phím Space
        if(S[i] != 32 && S[i+1]==32)
            printf("%c\n", S[i]);
        else
            if(S[i]!= 32) printf("%c",S[i]);
        i++;
    }
    return 0;
}
```

Đếm số từ, nếu các từ được cách nhau bởi dấu phân cách

Các hàm xử lý ký tự

Tệp tiêu đề : ctype.h

#include <ctype.h>

Các hàm xử lý ký tự → Chuyển đổi chữ hoa/thường

- int toupper(char ch):
  - Chuyển kí tự thường thành kí tự hoa
toupper('a') => 'A'
- int tolower(char ch)
  - Chuyển kí tự hoa thành kí tự thường
tolower('B') => 'b'

Ví dụ

do{

.....

```
printf("Tiep tuc <C/K>?");  
fflush(stdin);  
}while(toupper(getchar()) !='K');
```


Các hàm xử lý ký tự → Kiểm tra chữ hoa/thường

- int **islower(char ch)**
  - Kiểm tra chữ thường:
    - Hàm trả về giá trị khác 0 nếu ch là chữ thường, ngược lại trả về 0
    - Ví dụ: printf("%d ", **islower('A')**); $\Rightarrow 0$
  - int **isupper(char ch)**:
    - Kiểm tra chữ hoa:
      - Hàm trả về giá trị khác 0 nếu ch là chữ hoa, ngược lại trả về 0
      - Ví dụ: printf("%d ", **isupper('A')**); $\Rightarrow \neq 0$ (1 !?)

Các hàm xử lý ký tự → Kiểm tra chữ cái/chữ số

- **int isalpha(char ch):**

- Kiểm tra kí tự trong tham số có phải chữ cái không ('a'...'z','A',..'Z'). Hàm trả về khác 0 nếu đúng, ngược lại trả về giá trị bằng 0
  - Ví dụ: `printf("%d ",isalpha('A'));` ⇒ ≠ 0 (1 !?)

- **int isdigit(char ch):**

- Kiểm tra kí tự trong tham số có phải chữ số ('0','1',..'9') không. Hàm trả về khác 0 nếu đúng, ngược lại trả về giá trị bằng 0
  - Ví dụ: `printf("%d ",isdigit('A'));` ⇒ 0

Khái niệm xâu ký tự → Kiểm tra ký tự đặc biệt

- **int iscntrl(char ch)**
  - Kiểm tra ký tự điều khiển (0-31).
  - Hàm trả về khác 0 nếu đúng, ngược lại trả về giá trị bằng 0
- **int isspace(char ch)**
  - Kiểm tra ký tự dấu cách (mã 32), xuống dòng ('\n' 10), đầu dòng ('\r' 13), tab ngang ('\t' 9), tab dọc ('\v' 11).
  - Hàm trả về khác 0 nếu đúng, ngược lại trả về giá trị bằng 0

Ví dụ: Nhập xâu, chuyển thành xâu chữ hoa


```
#include <stdio.h>
#include <ctype.h>
int main(){
    char S[50];
    int i = 0;
    printf("Nhập một xâu: "); gets(S);
    printf("\nXâu ban đầu: %s.",S);
    while(S[i]!='\0'){
        S[i] = toupper(S[i]);
        i = i + 1;
    }
    printf("\nXâu kết quả: %s",S);
    return 0;
}
```

```
Nhap mot xau: hoc nua, hoc nua, hoc mai!
Xau ban dau: hoc nua, hoc nua, hoc mai!.
Xau ket qua: HOC NUA, HOC NUA, HOC MAI!
-----
Process exited after 23.1 seconds with return value 0
Press any key to continue . . .
```


Ví dụ: Nhập xâu và đếm từ, các từ được phân cách bởi dấu trắng

Ví dụ: Nhập xâu và đếm từ, các từ được phân cách bởi dấu trắng


```
#include <stdio.h>
#include <conio.h>
#include <ctype.h>
int main(){
    char s[100];
    int d = 0, i = 0;
    printf("Nhập xâu ký tự: "); gets(s);
    if(s[0] == '\0')
        printf("Xau rong!");
    else{
        if(!isspace(s[0]))
            d = 1;
        i = 1;
        while(s[i] != '\0'){
            if(isspace(s[i-1]) && (!isspace(s[i])))
                d++;
            i++;
        }
        printf("Kết quả: %d", d);
    }
    return 0;
}
```


Ví dụ: Nhập xâu và đếm từ, các từ được phân cách bởi dấu trắng.


```
#include <stdio.h>
#include <conio.h>
#include <ctype.h>
int main(){
    char s[100];
    int d = 0, i = 0;
    printf("Nhập xau ky tu: "); gets(s);
    for (i = 0;s[i]!='\0';i++)
        if(s[i]!=' '&&s[i+1] == ' ' || s[i] != ' '&&s[i+1] == '\0')
            d++;
    if (d==0)
        printf("Xau rong!");
    else
        printf("Ket qua: %d",d);
    return 0;
}
```


Các hàm xử lý xâu ký tự

Vào/ra xâu ký tự

- Tệp tiêu đề: stdio.h
- Nhập xâu kí tự
  - gets(tên_xâu);
  - scanf("%s",&tên_xâu);
- Hiển thị xâu kí tự
  - puts(tên_xâu);
  - printf("%s",tên_xâu);

Sự khác nhau giữa gets và scanf?

Lưu ý:

- ❖ Hàm gets không kiểm tra kích thước xâu được nhập

```
#include <stdio.h>
#include <ctype.h>
int main(){
    char s[10];
    int i = 0;
    printf("Nhập xâu ký tự: "); gets(s);
    printf("Xau da nhap: %s",s);
    return 0;
}
```

Khai báo xâu ký tự có tối đa 10 ký tự, nhưng có thể nhập nhiều hơn 10 ký tự với gets()

- ❖ Giải pháp: dùng fgets(str, so_ky_tu_toida, stdin);

Lưu ý:

❖ Giải pháp: dùng fgets(str, so_ky_tu_toida, stdin);

❖ Ví dụ:

```
#include <stdio.h>
int main(){
    char s[10], w[10];
    printf("Nhập xau ky tu s: "); gets(s);
    printf("Nhập xau ky tu w: "); fgets(w,10,stdin);
    printf("\nXau da nhap s: %s", s);
    printf("\nXau da nhap w: %s", w);
    return 0;
}
```


Các hàm xử lý xâu ký tự

Tệp tiêu đề: string.h

#include <string.h>

Chú ý:

```
char str[100] = "Hello world";
```

```
char * p = str;
```

- p là con trỏ, trỏ tới mảng các ký tự/xâu ký tự
- p+6: (Phép tính toán trên con trỏ), cũng là xâu ký tự. p+6 trỏ tới xâu "world".
- Xâu ký tự, có thể được khai báo **char ***

Các hàm xử lý xâu ký tự

size_t **strlen**(const char * xâu)

- Trả về độ dài xâu

```
printf("%d ",strlen("Hello world")); //11
```

char * **strcpy**(char * đích, const char * nguồn)

- Sao chép nội dung xâu *nguồn* vào xâu *đích*, trả về giá trị xâu nguồn

```
char Str[20];
```

```
printf("%s",strcpy(Str,"Hello")); //Hello
```

```
printf("%s", Str); //Hello
```

Chú ý: Phép gán Str = "Hello" là không hợp lệ

Các hàm xử lý xâu ký tự

int **strcmp**(const char * xâu_1, const char * xâu_2)

- So sánh hai xâu.
- Trả về giá trị 0 nếu hai xâu giống nhau;
- Giá trị < 0: xâu_1 < xâu_2
- Giá trị >0: xâu_1 > xâu_2

Ví dụ

```
char Str[20];
```

```
strcpy(Str, "hello");
```

```
printf("%d", strcmp(Str, "hello")); → 0
```

```
printf("%d", strcmp(Str, "hello! ")); → -1 (!?)
```

```
printf("%d", strcmp(Str, "Hello")); → 1 (!?)
```


Các hàm xử lý xâu ký tự

char ***strcat**(char *đích, const char *nguồn)

- Ghép nối xâu nguồn vào ngay sau xâu đích, trả lại xâu kết quả

Ví dụ

```
char Str[20];
```

```
strcpy(Str,"Hello ");
```

```
printf("%s ",strcat(Str,"world")); ⇒ Hello world
```

```
printf("\n%s",Str); ⇒ Hello world
```


Các hàm xử lý xâu ký tự

`char * strchr (const char * s, int c)`

- Trả về con trỏ trỏ tới vị trí xuất hiện đầu tiên của ký tự c trong s. Nếu không có trả về con trỏ null

`strcpy(Str,"Hello world");`

`printf("%s ",strchr(Str,'o'));` ⇒ o world

`char* strstr(const char * s1, const char * s2)`

- Trả về con trỏ trỏ tới vị trí xuất hiện đầu tiên của chuỗi s2 trong s1. Nếu không tồn tại, trả về con trỏ null

`printf("%s ",strstr(Str, "llo"));` ⇒ llo world

Lưu ý:

- ❖ Tương tự như hàm `gets`, một số hàm xử lý xâu: `strcpy`, `strcat` cũng đã không dùng được đối với các trình biên dịch mới.
- ❖ Tuy nhiên trong phạm vi môn Tin cơ sở, chúng ta vẫn chấp nhận dùng các hàm trên với trình biên dịch phù hợp.

Các hàm xử lý xâu ký tự (tiếp)

Tệp tiêu đề: stdlib.h

- int **atoi**(const char * str):
  - Chuyển một xâu kí tự thành một số nguyên tương ứng
  - Ví dụ: atoi("1234") → 1234
- int **atol**(const char * str):
  - Chuyển xâu kí tự thành số long int
- float **atof**(const char * str):
  - Chuyển xâu kí tự thành số thực
  - Ví dụ: atof("123.456E-2") → 1.23456
- Thất bại cả 3 hàm: trả về 0

Các hàm xử lý xâu ký tự (tiếp)

Tập tiêu đề <stdio.h>

- ❖ int sscanf (const char * s, const char * format, ...);
  - Hoạt động: giống với hàm scanf, chỉ khác là **thay vì đọc từ bàn phím** thì sẽ **đọc từ xâu ký tự**

```
#include<stdio.h>

int main(){
    char str[10] = "10 20 30";
    int a, b, c;

    sscanf(str, "%d %d %d", &a, &b, &c);
    printf("a = %d, b = %d, c = %d", a, b, c);
}
```


Các hàm xử lý xâu ký tự (tiếp)

Tập tiêu đề <stdio.h>

❖ int sprintf (char * s, const char * format, ...);

- Hoạt động: giống với hàm printf, chỉ khác là thay vì in ra màn hình thì sẽ “in” vào xâu ký tự.

```
#include<stdio.h>

int main(){
    char str[10];
    int a = 10;
    float b = 20;
    char str2[10] = "abc";

    sprintf(str, "%d %f %s", a, b, str2);
    printf("str = %s", str);
}
```


Ví dụ 1: Nhập 2 xâu, cho biết số lần xuất hiện xâu 2 trong xâu 1.

Nhap xau thu nhat: abcabcabcdef gh

Nhap xau thu hai: abc

Xau "abc" hien trong xau "abcabcabcdef gh" 3 lan

Nhap xau thu nhat: hoc nua hoc mai hoc suot doi

Nhap xau thu hai: hoc

Xau "hoc" hien trong xau "hoc nua hoc mai hoc suot doi" 3 lan

-----

Ví dụ 1: Nhập 2 xâu cho biết số lần xuất hiện xâu 2 trong xâu 1


```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
int main(){
    int d = 0;
    char S1[100], S2[50], *p;
    printf("Nhập xâu thu nhất: "); gets(S1);
    printf("Nhập xâu thu hai: "); gets(S2);
    p = strstr(S1,S2);
    while(p != NULL){
        d = d + 1;
        p = strstr(p+1,S2); //vi tri tim kiem ke tiep
    }
    printf("Xâu \"%s\" hien trong xau \"%s\" %d lan",S2,S1,d);
    return 0;
}
```

```
Nhap xau thu nhat: hoc nua hoc mai hoc suot doi
Nhap xau thu hai: hoc
Xau "hoc" hien trong xau "hoc nua hoc mai hoc suot doi" 3 lan
```


Ví dụ 2: Kiểm tra xâu đối xứng


```
Nhap vao xau ki tu: abccba  
Xau doi xung!  
-----
```

```
Nhap vao xau ki tu: abcdeghf  
Xau khong doi xung!  
-----
```


Ví dụ 2: Kiểm tra xâu đối xứng


```
#include<stdio.h>
#include<string.h>
int main(){
    char s[50];
    printf("Nhập vào xâu ki tự: "); gets(s);
    int i, n = strlen(s);
    for(i = 0; i<n/2; i++)
        if(s[i] != s[n-1-i])
            break;
    if(i==n/2)
        printf("Xâu đối xứng!");
    else
        printf("Xâu không đối xứng!");
    return 0;
}
```

Nhập vào xâu ki tự: abccba
Xâu đối xứng!

Nhập vào xâu ki tự: abcdeghf
Xâu không đối xứng!

Ví dụ 3: Đảo ngược xâu ký tự


```
#include<stdio.h>
#include<string.h>
int main(){
    char s[100], c;
    printf("Nhập xau: "); gets(s);
    int i, n = strlen(s);
    for(i = 0; i<n/2; i++){
        c = s[i];
        s[i] = s[n-i-1];
        s[n-i-1] = c;
    }
    printf("Xau đảo ngược: %s",s);
    return 0;
}
```


Ví dụ 4

Đếm số lần xuất hiện chữ cái trong xâu (không phân biệt hoa thường)

```
#include<stdio.h>
#include<ctype.h>
#include<string.h>
int main(){
    char s[20];
    int dem[26] = {};
    int i, n;
    puts("Nhập vào xâu ki tu:"); gets(s);
    n = strlen(s);
    for(i=0;i<n;i++)
        if(isalpha(s[i]))
            dem[tolower(s[i])-'a']++;
    for(i=0;i<26;i++)
        if(dem[i]!=0)
            printf("\nKi tu %c xuất hiện %d lần.", 'a'+i,dem[i]);
    return 0;
}
```


Mảng xâu ký tự

- Xâu ký tự có thể là kiểu phần tử của mảng
- Khai báo
char DS[100][30];
Mảng có tối đa 100 phần tử, các phần tử là xâu có độ dài tối đa 30
- Sử dụng
  - Như một mảng bình thường
  - Mỗi phần tử mảng được sử dụng như một xâu ký tự

Ví dụ

Nhập vào DSSV cho tới khi gấp tên rõng, in Danh sách vừa nhập.

```
Nhap DSSV (<100), go Enter de thoat..  
Ten sinh vien [1]: Hoang Mai  
Ten sinh vien [2]: Tran Anh  
Ten sinh vien [3]: Nguyen Hoang  
Ten sinh vien [4]: Mai Hong  
Ten sinh vien [5]:  
  
DS sinh vien vua nhap:  
Hoang Mai  
Tran Anh  
Nguyen Hoang  
Mai Hong  
-----
```


Ví dụ: Nhập vào DSSV cho tới khi gặp tên rỗng, in DS


```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
int main(){
    int i, n;
    char DS[100][30];
    printf("Nhập DSSV (<100), go Enter để thoát..\n");
    n = 0;
    do{
        printf("Tên sinh viên [%d]: ", n+1); gets(DS[n]);
        if(DS[n][0] != '\0') n++;
        //if(strcmp(DS[n], "") == 0) n++;
        //if(strlen(DS[n]) > 0) n++;
        else break;
        if(n==100) break;
    }while(1);
    printf("\nDS sinh viên vừa nhập:");
    for(i=0;i<n;i++)
        printf("\n%s", DS[i]);
    return 0;
}
```


Ví dụ: Nhập vào DSSV cho tới khi gặp tên rỗng, in DS


```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
int main(){
    int i, n;
    char DS[100][30];
    printf("Nhập DSSV (<100), go Enter để thoát..\n");
    for(n = 0; n < 100; n++){
        printf("Tên sinh viên [%d]: ", n+1); gets(DS[n]);
        if(DS[n][0] == '\0') break;
    }
    printf("\nDS sinh viên vừa nhập:");
    for(i=0;i<n;i++)
        printf("\n%s", DS[i]);
    return 0;
}
```


Ví dụ

Nhập dãy (<100) xâu cho tới khi gấp xâu "***". Đưa ra màn hình xâu có độ dài lớn nhất

```
Nhap xau thu [1]: Ha Noi
Nhap xau thu [2]: Thai Nguyen
Nhap xau thu [3]: Thai Binh
Nhap xau thu [4]: Ha Giang
Nhap xau thu [5]: Hoa Binh
Nhap xau thu [6]: ***
```

```
Xau dai nhat la: Thai Nguyen, co do dai: 11.
```

```
-----
```


Ví dụ

Nhập dãy (<100) xâu cho tới khi gặp xâu "***". Đưa ra màn hình xâu có độ dài lớn nhất (không tính xâu "***")

```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
int main(){
    int i, n = 0, d = 0;
    char DS[100][30], s[30] = "";
    do{
        printf("Nhập xau thu [%d]: ",n+1); gets(DS[n]);
        if(strcmp(DS[n],"***"))
            n = n + 1; //Khong tinh xau ***
        else
            break;
    }while(1);
    for(i = 0; i < n; i++)
        if(strlen(DS[i]) > d){
            d = strlen(DS[i]);
            strcpy(s,DS[i]);
        }
    printf("\nXau dai nhat la: %s, co do dai: %d.",s,d);
    return 0;
}
```


Ví dụ

Nhập vào DS tên sinh viên, in ra DS đã sắp xếp.

```
So sinh vien: 3
```

```
Ten sinh vien [1]: Tran Mai
```

```
Ten sinh vien [2]: Hoang Hoa
```

```
Ten sinh vien [3]: Nguyen Ngan
```

```
DS sinh vien vua nhap:
```

```
Hoang Hoa
```

```
Nguyen Ngan
```

```
Tran Mai
```

```
-----
```


Ví dụ: Nhập vào DS tên sinh viên, in ra DS đã sắp xếp.


```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
int main(){
    int i, j, N;
    char DS[100][30], s[30];
    //Nhập DS sinh viên
    printf("So sinh vien: ");
    scanf("%d",&N);
    fflush(stdin);
    for(i = 0; i<N; i++){
        printf("Ten sinh vien [%d]: ",i+1) ;
        gets(DS[i]);
    }
    //So sánh theo họ tên
    for(i = 0;i<N-1; i++)
        for(j = i+1;j<N;j++)
            if(strcmp(DS[i],DS[j]) > 0){
                strcpy(s,DS[i]);
                strcpy(DS[i],DS[j]);
                strcpy(DS[j],s);
            }
}
```

```
//In danh sách đã sắp xếp
printf("\nDS sinh viên vừa nhập:");
for(i = 0;i<N;i++)
    printf("\n%s",DS[i]);
return 0;
}
```

```
So sinh vien: 3
Ten sinh vien [1]: Tran Mai
Ten sinh vien [2]: Hoang Hoa
Ten sinh vien [3]: Nguyen Ngan
```

```
DS sinh vien vua nhap:
Hoang Hoa
Nguyen Ngan
Tran Mai
-----
```


Ví dụ

Nhập vào DS họ tên sinh viên, in ra DS đã sắp xếp theo tên.

```
So sinh vien: 3
Ho ten SV [1]: Bui Mai Ha
Ho ten SV [2]: Nguyen Anh
Ho ten SV [3]: Tran Thu Ha
```

```
DSSV sap xep theo ten:
Nguyen Anh
Bui Mai Ha
Tran Thu Ha
-----
```


Ví dụ: Nhập vào DS họ tên sinh viên, in ra DS đã sắp xếp theo tên.


```
#include <stdio.h>
#include <string.h>
int main(){
    int i, j, N;
    char DS[100][30], str[30];
    //Nhập DS sinh viên
    printf("So sinh vien: ");
    scanf("%d",&N);
    fflush(stdin);
    for(i = 0; i<N; i++){
        printf("Ho ten SV [%d]: ",i+1);
        gets(DS[i]);
    }
    //Sắp xếp theo tên
    char ten_i[30],ten_j[30];
    for(i = 0; i<N-1; i++)
        for(j = i+1;j<N; j++){
            //trích ra từ cuối
            strcpy(ten_i,strrchr(DS[i],32));
            strcpy(ten_j,strrchr(DS[j],32));
            if(strcmp(ten_i,ten_j) > 0){
                strcpy(str,DS[i]);
                strcpy(DS[i],DS[j]);
                strcpy(DS[j],str);
            }
        }
    //In danh sách đã sắp xếp
    printf("\nDSSV sap xep theo ten:");
    for(i = 0;i<N;i++)
        printf("\n%s",DS[i]);
    return 0;
}
```


Bài tập

1. Nhập vào 2 xâu S1, S2 và một số nguyên k. Hãy chèn xâu S1 vào S2 và đưa ra màn hình (*giả thiết xâu S2 được khai báo đủ lớn*)
2. Một văn bản gồm không quá 60 dòng, mỗi dòng không quá 80 ký tự. Hãy viết chương trình thực hiện nhập vào một văn bản, sau đó
  - a. Nhập vào xâu s và chỉ ra vị trí xuất hiện của xâu S trong văn bản nếu có.
  - b. Thay tất cả các chuỗi "hanoi" (nếu có) bằng chuỗi "HANOI"
  - c. Đếm xem trong văn bản có bao nhiêu từ (*các từ phân cách bởi dấu cách*)
  - d. Tính tần suất xuất hiện của các từ trong văn bản